

MACKÓ KUCKÓ ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Megyaszó, 2022.

TARTALOM

1.	A PROGRAM KÉSZÍTÉSÉT MEGHATÁROZÓ TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁSOK...	6
2.	AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI.....	6
3.	BEMUTATÁS	7
4.	PROGRAMUNK KIEMELT NEVELÉSI CÉLA:	7
5.	HELYZETELEMZÉS	8
5.1	Az óvoda tárgyi feltételrendszere:	8
5.2	Az óvoda személyi feltételrendszere:	9
5.3	Amire büszkék vagyunk	10
6.	AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLTÉTELEZÉSE	11
6.1	Gyermekkép:	11
6.2	Pedagóguskép:	12
6.3	Dajkaképünk:	12
7.	PROGRAMUNK KIEMELT NEVELÉSI CÉLJA:.....	13
7.1	A társadalmi és természeti környezet tisztelete és védelme	13
7.2	Néphagyomány ápolása	16
8.	AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPFELADATAI	19
8.1	Az egészséges életmód kialakítása	19
8.2	A baleset megelőzésére nevelés	20
8.3	Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.....	21
8.4	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés	24
9.	EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM.....	26
9.1	Egészséges táplálkozás	27
9.2	Mindennapos testnevelés, testmozgás	29
9.3	Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás	34
9.4	Szűrővizsgálatok:.....	35
10.	GYERMEKVÉDELMI FELADATOK:	35
11.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	38
11.1	A játék	38
11.2	A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	39
11.3	Munka jellegű tevékenység.....	40
12.	AZ ÓVODAI NEVELÉS MŰVELTSÉGTARTAMA	42
12.1	A külső világ tevékeny megismerése.....	42
12.2	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	43
12.3	Verselés, mesélés	45
12.4	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	46
12.5	Mozgás	49
12.6	Matematikai tapasztalatszerzés:	50
13.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	51
13.1	A csoportok szervezésének befolyásoló tényezői:.....	52
13.2	Napirend.....	53
13.3	Csoportnapló	53
14.	ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS	54
14.1	A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció.....	54
15.	A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	56
15.1	Testi fejlettség:.....	57
15.2	Értelmi fejlettség	57
15.3	Szociális fejlettség	57
16.	AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	58

16.1	A család és az óvoda kapcsolatrendszere.....	58
16.2	Az óvoda és az iskola kapcsolattartása	60
16.3	Az óvoda és a közművelődési intézmény kapcsolata	60
16.4	Az óvoda és a fenntartó kapcsolata.....	61
16.5	Az egészségügyi intézmények és az óvoda kapcsolattartása	61
16.6	Szakmai szervezetek és az óvoda kapcsolattartása	62
16.7	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és az óvoda kapcsolattartása.....	62
16.8	A történelmi egyházakkal való kapcsolattartás.....	63
16.9	A járásban működő óvodákkal való kapcsolattartás	63
16.10	Civil szervezetekkel való kapcsolattartás	63
17.	SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE.....	65
18.	A CIGÁNY NEMZETISÉGHEZ TARTOZÓ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE.....	72
19.	ÓVODAI INTEGRÁCIÓS PROGRAM.....	80
	„ESÉLYEGYENLŐSÉGET, FELZÁRKÓZTATÁST” SEGÍTŐ PROGRAM.....	80
	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	90
	EGYETÉRTÉSI NYILATKOZAT	90
	VÉLEMÉNYEZÉSI NYILATKOZAT.....	91
	MELLÉKLETEK	92
	1.számú melléklet.....	92
	KOMPETENCIA ALAPÚ ÓVODAI NEVELÉS	92
	2.sz melléklet EGYÉNI FEJLŐDÉSI NAPLÓ	97
	3.sz. melléklet A TEVÉKENYSÉGEKHEZ AJÁNLOTT MÓDSZEREK:.....	100
	4.sz számú melléklet NÉPHAGYOMÁNY ÁPOLÓ TEVÉKENYSÉGEK.....	101
	5. sz.MELLÉKLET MEGYASZÓI GYŰJTÉSEK.....	105
	7. számú melléklet ÜNNEPEK, JELES NAPOK, TEVÉKENYSÉGEK	109
	8.sz. melléklet DIABÉTESZES GYEREKEK ELLÁTÁSA ÓVODÁBAN, ISKOLÁBAN – ELJÁRÁSREND.....	112

ELŐSZÓ

A helyi nevelési program elkészítését a társadalomban bekövetkezett igen nagyarányú változások tették szükségessé. A változások következtében a családok életkörülményei, szociális létük, ezzel együtt a gyermekneveléshez való hozzáállásuk is változott.

Az óvodának nagy szerepe van abban, hogy a családdal karöltve olyan körülményeket és lehetőségeket hozzon létre a jövő nemzedéke számára, melyben biztosított testi, lelki és szellemi fejlődésük.

A Mackó Kuckó program emblémája a szakember számára tökéletesen kifejezi a program célját, azt a kapcsolatrendszert, melynek központi helyét az érzelmek foglalják el. Ebből a szeretetből, érzelemgazdagságból válik gyümölcsözővé valamennyi tevékenység.

A program a néphagyomány ápolására, a környezet tisztelésére és védelmére épül. Helyi sajátosságainkból adódóan egyik kiemelt részfeladatként kezeli a hátrányos helyzet és a másság elfogadását. Ezzel biztosítja az esélyegyenlőséget.

Úgy neveli a gyermeket, hogy ismerje, szeresse és védje azt a környezetet, melybe beleszületett. Ismerje meg hagyományokon keresztül községünk múltját, hogy legyen jövője.

Ez a program realitásokon alapszik, és a tárgyi feltételeken kívül olyan pedagógusok biztosítják megvalósítását, akik szereteten alapuló kapcsolat kialakítására törekcszenek. Meglátják minden gyermekben a szépet és a jót, beleélik magukat a gyermek helyzetébe, segítenek megoldani problémájukat.

Ötleteikkel, kezügyességükkel, az óvodai dolgozók és családok segítségével pótolják az anyagi hiányosságokat.

Ápolják és fejlesztik a kapcsolatokat községünk intézményeivel.

Kívánom, hogy legyen az óvoda a csodák, vágyak, azonosulási lehetőségek világa, ahol minden cselekvés központjában a gyermek áll. Szabadon választhat, tevékenységvágyából fakadjon mindaz, amit közösségért képes munkát végezni, tapasztalás útján tanulni.

A gondosan, körültekintően, közösen összeállított program bizonyítja, hogy az óvoda kis közössége tisztában van azzal, mit kell tennie azért, hogy a gyermek önmagához képest fejlődjön.

A 3-4 év után, melyet az óvodában tölt, folyamatosan érje el azt az optimális szintet, mely az iskolához vezet. A tapasztalatok szerzése és a tudatos pedagógiai tevékenység végzése kitaratást kíván.

Köszönöm, hogy megtiszteltek azzal: én írhatom ennek a pontosan, precízen, közösen elkészített programnak az elő szavát, melynek középpontjában az érzelmi nevelés áll.

Ebből következtek arra, hogy, mint egykori óvodásaim és későbbi kollégáim hivatástudatból végzik ezt a csodálatosan szép pedagógiai munkát, s ebben talán nekem is van egy kis részem, hogy ilyenné váltak.

Elmúlt 40 évem munkája nem volt hiába való. Ez a megtiszteltetés a legnagyobb kitüntetés számomra, melyet megkaphattam. Ez, mely széppé teszi nyugdíjas éveimet.

Megyaszó, 1999. június 30.

Orosz Lászlóné
nyugalmazott óvodavezető

1. A PROGRAM KÉSZÍTÉSÉT MEGHATÁROZÓ TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁSOK

- Óvodai nevelés országos alapprogramja 363/2012. (XIII. 17.) Korm. rendelet
- A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelésének irányelve
- 4/2009. (II.18.) OKM rendelet
- 1997. évi XXXI törvény: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.

2. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

1./ AZ ÓVODA HIVATALOS ELNEVEZÉSE:

Mackó Kuckó Bölcsőde és Napköziotthonos Óvoda

3718 Megyaszó, Monoki út 4.

Tel.,fax.: 47 350-027/3

E-mail: mmkovoda@gmail.com

2./ AZ ÓVODA FENNTARTÓJA:

Megyaszó Község Önkormányzata

AZ ALAPÍTÁS ÉVE: 1976. 01. 13.

3./ AZ ÓVODA MŰKÖDÉSI ENGEDÉLYÉNEK SZÁMA, KELTE:

8/1994. (III. 7.)

4./ AZ ENGEDÉLYEZŐ SZERV NEVE:

Megyaszó Község Önkormányzata

3. BEMUTATÁS

A Harangod-vidék hegyekkel - dombokkal határolt völgyében fekszik a közel 3000 lakosú Megyaszó.

Ez a vidék hazánk egyik értékes tájegysége. Felszíne és állatvilága változatos és gazdag, csaknem minden kisebb hazai madár és vad megtalálható környezetünkben. Dúsan termő terület, amely kedvez a mezőgazdasági és a szabadon termő növényzetnek. Megyaszó határában, a Hernád-folyó partján van egyik fokozottan védett növényritkaságunk, a tátorján lelőhelye. Másik fontos természetvédelmi kincsünk a megkövesedett növényzet, amit faopálnak neveznek.

Községünkben a természeti adottságok határozták meg az emberek életmódját, még ma is sokan foglalkoznak állattenyésztéssel és mezőgazdasággal. Hosszú múltra tekint vissza a szőlőtermesztés és a feldolgozás folyamata, gyönyörű természeti környezetben egész kis "pince falu" épült ki a szőlősdombok közelében. A megyaszói emberek életében évszázados hagyománya volt a vásározásnak, életük szerves részét képezte hajdanán a fonóház, a karácsonyi kántálás, betlehemezés. Büszkék vagyunk a 110 éves, fűvósokból álló „bandásokra”, amely időről-időre megújulva fellép nemcsak a községben, hanem más település ünnepségein is. Ugyanígy tesz a megyaszói Népdalkör és Citerazenekar. Sok helyi népdal van birtokunkban, amelyet szívesen énekelnek, és adnak tovább. Ennek néhány kolléganőnk is tagja, így az óvodában a gyerekek hallhatják ezeket a népdalokat.

Mindezek figyelembe vételével és az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készítette el nevelőtestületünk a *Mackó Kuckó Óvoda helyi Pedagógiai Programját*.

4. PROGRAMUNK KIEMELT NEVELÉSI CÉLA:

- a környezet tisztelete, védelme
- néphagyományok, népszokások ápolása

Óvodás gyermekeinknek, korosztálytól függően, mondókáinkat, játékainkat, népszokásainkat, hagyományainkat szeretnénk átörökíteni. Az évszakok változása adja a legtöbb alkalmat erre, hiszen minden évszagnak megvan a maga tevékenysége, szépsége.

A régi mesterségekkel való ismerkedésre is van lehetőségünk. Suszter, kovács, szövő, kosárfonó, seprűkötő, hobbi szinten művelő fafaragó él falunkban.

Cigány származású gyermekeinknek szeretnénk példát nyújtani ahhoz, hogy megismerjék ezeket a régi mesterségeket, hogy értelmes, hasznos foglalatossággal töltsék idejüket.

Ez azért fontos, mert egyre több nálunk a cigány nemzetiséghez tartozó gyermek, sok gyermekes családok, akik még most is keresik identitásukat.

Életfilozófiájuk: a hedonizmus elvén, a jelennek és a mának élni. Az alapvető szükségletek kielégítésére törekednek, a lét fenntartására és a faj fenntartására.

Törekszünk annak erősítésére, hogy a társadalmi szokások, normák és a törvények betartásával az életvitelük megfeleljen a közösségi együttélés szabályainak.

5. HELYZETELEMZÉS

5.1 Az óvoda tárgyi feltételrendszere:

Óvodánk épületében 2004-ben átalakítás, bővítés történt. 7 csoportos, 175 gyermek befogadására alkalmas óvoda került átadásra.

Az óvoda bővítése után a csoportszobák tágasan lettek, a tornaszoba biztosítja a gyermekek mozgásszükségleteinek a kielégítését.

A felnőtt öltözők, mellékhelyiségek tágasak, a szertárban helye van a szemléltető eszközöknek.

Az óvoda udvara évről-évre bővül játszótéri, mozgásra csábító játékokkal.

Az épület 3. 700 m² területen fekszik, beépített terület 971.2 m², kert, udvar 2.855 m². Minden infrastruktúrával (gáz, víz, áram, szennyvíz) ellátott.

A csoportszobák jól felszereltek, bútorzatban, játékeszközökben elősegítik a megfelelő színvonalú nevelőmunka megvalósítását. Változatos és sokféle fejlesztőjáték áll rendelkezésünkre, a csoportszobák, a tornaszoba, a fejlesztőszoba eszközei sok lehetőséget nyújtanak a gyermekek személyiségfejlesztésére. Só szobánkban az arra rászoruló gyermekek egészségvédelme érdekében gyakran tartózkodunk.

Az óvoda udvara nagy területű, a levegőzés, a szabadban való tevékenységek színtere. A fából készült játékeszközök: csúszda, házikók, homokozók, libikókák, mászóakák, hinták motiválják a változatos mozgásformák kipróbálását. Az udvari játékok rongálása mai napig gyakori, több játékunkat a hét kezdetére garázdák tönkre teszik.

IKT eszközeink megfelelőek, ezen keresztül érjük el az online felületeket – OH, KIR, KIRA, NRSZH. Nyomtató és fénymásoló, színes nyomtató, fényképezőgép, projektor, hangosításhoz technikai felszerelés, minden csoportban a modernebb eszközökkel használható hanglejátszó. A gyermekek részére még mindig használható a „kakaó biztos” számítógép, a megfelelő szoftverrel.

Szakmai könyvtárunk felszerelt, igyekszünk beszerezni olyan módszertani segédanyagokat, ami az önképzés által hozzájárul az ismeretbővítéshez, a módszertani repertoár újításához.

A pedagógusok munkáját segíti az internet bevezetése 2006-tól és a Wifi hálózat kiépítése az épület területén.

2007-ben a községben élő óvodáskorú gyermekek száma csökkent, így a külön bejáratú csoportszobát bölcsődei csoporttá alakítottuk át. A bölcsődei intézményegység integrált formában működik az óvodában.

2014-ben átvettük az új, 2 csoportos bölcsőde épületét, mely intézményünk telephelyeként van nyilvántartva. Így fel tudjuk venni a másfél éves kort elért hátrányos helyzetben lévő gyermekeket.

2014-től a gyermeklétszám változása miatt 5 óvodai csoport indul.

Az utóbbi években egyre több a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, akiknek magatartásbeli, vagy értelmi problémái fejlődésüket, fejleszhetőségüket akadályozza. Az óvodának mindezekkel az akadályokkal meg kell birkóznia, szükség van a speciális felkészültségre, szakemberek segítségére pedagógiai munkánk során.

A cigány nemzetiségű gyerekek aránya növekszik.

5.2 Az óvoda személyi feltételrendszere:

Az óvodapedagógusok és dajkák megfelelő végzettséggel rendelkeznek a gyermekek testi-lelki-szociális fejlesztéséhez, munkakörük által előírt feladatokhoz. A nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi, elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Egy gyermekcsoport életét két óvónő irányítja, hatékony együttműködésük feltétele, hogy tudnak együtt tervezni, és összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Képesek

pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni, ehhez szükséges a napi 2 óra átfedési idő, valamint az SNI gyermekek óvodai nevelésének célkitűzéseit megvalósítani. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének érdekében, speciálisan képzett szakember közreműködését kérjük. A migráns gyermekek nevelése esetén feladatunk lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek megismerhessék kultúráját, anyanyelvét.

A munkatársak egymás közötti kapcsolatára döntően a pozitív hozzáállás az összehangolt munka jellemző, az egymás iránti tolerancia, empátia érzékelhető, mely hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

Jó felkészültséggel, sokan több éves tapasztalattal rendelkeznek, megfelelő háttérrel adva az innovációs törekvéseknek. Nyitottak más intézmények jó gyakorlatára, törekednek pedagógiai módszerek megismerésére. Kötelességüknek érzik a folyamatos önképzést és a továbbképzéseken való részvételt, amelyek fokozzák a szakmai munka színvonalát.

A továbbképzések elvégzése után az óvodapedagógusok és a dajkák hospitálás, bemutató foglalkozás és munkaközösségi értekezlet keretében bemutatják és átadják egymásnak megszerzett ismereteiket.

A pedagógus életpálya-modell bevezetése után minden óvodapedagógus jelentkezett a minősítő eljárásra, amint megfelel a feltételeknek.

A közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe a dajkák és a pedagógiai asszisztens is bekapcsolódnak.

A vezető a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket.

A változó (növekvő) gyermeklétszám a csoportok szerkezetében változást eredményezhet, mely több vegyes csoport szervezésében nyilvánulhat meg.

5.3 Amire büszkék vagyunk

Pedagógiai munkánk:

Szakmai munkánkat az 1999-ben *testületünk által megírt Mackó Kuckó Óvodai Pedagógiai Program* alapján végezzük, melyen csak a változó jogszabályok miatt módosítottunk. Fő iránya és alapja a természeti és társadalmi környezetünk tisztelete és védelme. Kiemelt ezen belül a természetvédelem és a néphagyomány-ápolás. Olyan hagyományokat éltetünk, melyek régen az emberek életében jelen voltak. Mára bebizonyosodott, hogy jól döntöttünk.

Részprogramok, amelyekkel bővítettünk az évek alatt:

- Roma/cigány nemzetiségi program magyar nyelven,
- fejlesztő program a sajátos nevelési igényű gyermekek részére,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált programja, „esélyteremtő óvoda”
- a kompetencia alapú óvodai nevelés programja.

A *saját csoportnapló* elkészítésére is büszkék vagyunk, mert a Pedagógiai Programunkhoz illeszkedő, tematikus terve részletes vázlatnak megfelelő, a *kompetencia térkép* segítségével ami *saját innováció*, gyermek fejlődése nyomon követhető.

Büszkék vagyunk arra, hogy a bölcsőde létesítésének kezdeményezői voltunk. Azért is tölt el büszkeséggel, mert a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nagyobb esélyt kapnak a hátránykompenzációra. Jó kapcsolat ápolásával, összehangoltan működünk együtt: gyerekház, bölcsőde, óvoda, és iskola. Községünkben a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok 0 - 14-16 éves korú gyermekei a figyelem középpontjában állnak mind az intézmények, mind a gyermekvédelem részéről.

*Regisztrált tehetségpont*ként pályázati támogatásból vizuális tehetségműhelyt indítottunk, ennek tapasztalataiból építettünk be a gyakorlati munkákba.

Kollektívánk összeszokott, erős hivatástudattal rendelkező munkavállalók, akik a maguk területén kiváló képességeik birtokában segítik egymást nem csak munkahelyükön, hanem a magánéletben is. Más-más területen vannak kiváló képességeik, elismerjük ezt és támaszkodunk is rá.

Büszkék lehetünk gyermekeinkre, a tehetség ígéretekre (ének, próza, futball, kézművesség), a jó tanuló diákjainkra, volt óvodásainkra, akik közösségi szolgálat helyszínéül választják egykori óvodájukat.

6. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLTÉTELEZÉSE

"Sohasem az a fontos, hogy milyen messze, milyen magasra ment az ember, az sem, hogy milyen nehezen, csakis az, milyen élményeket hozott magával."

/Karl Lukan/

6.1 Gyermekkép:

Gyermeknevelésünket befolyásoló emberi értékek:

- A személyiség tiszteletben tartása, a gyermek elfogadása, szeretete.
- A másság elfogadása,
- Hiszünk abban, hogy minden gyermeknek vannak értékei, amelyekre építhetünk.
- Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen személyiség. Önmagához képest fejlődjön az óvodában eltöltött évek alatt és szerezzze meg azokat a képességeket, készségeket, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek.
- Meggyőződésünk, hogy az óvodáskorú gyermek személyiségjegyeinek fejlesztését az érzelmein keresztül történő nevelés segíti a leghatékonyabban.
- Programunk speciális nevelési területe a társadalmi és természeti környezet megismerése, tisztelete és védelme

6.2 Pedagóguskép:

Szeretettel, pozitív érzelmi hozzáállással, pedagógiai optimizmussal, feltételek nélkül elfogadjuk a gyermekeket.

Nevelőmunkánkat a felkészültség, az igényesség, az empátia, az őszinte bizalom, a példamutatás, a szociális érzékenység jellemzi.

Szakmai tevékenységünkben innovatívak, kreatívak, a problémák megoldásában aktívak, együttműködők vagyunk.

Egymás munkáját segítjük, tiszteljük, és örülünk egymás eredményeinek, sikereinek.

A szülőkkel való kapcsolatunkat a tolerancia, az elfogadás, a bizalom, a megértés motiválja.

Óvodai közösségünket a sokoldalúság, a kompetens működés, kezdeményező-készség, az egységes nevelésfilozófiára való törekvés jellemzi, mely segíti az integrált és differenciált nevelést, a hátrányok leküzdését, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást

6.3 Dajkaképünk:

A dajkák az óvodapedagógusok munkájának közvetlen segítői. Az óvodapedagógusokkal összhangban részt vesznek az óvoda esztétikus környezetének kialakításában.

A velük való szoros együttműködés és kapcsolat révén aktív tagjai a csoportok életének, mindennapjainak.

A gyermekek gondozásában szeretettel, nagy odafigyeléssel, türelmes magatartással tevékenykednek.

A szülőkkel is elfogadóak, megértők, mindig segítőkészek.

7. PROGRAMUNK KIEMELT NEVELÉSI CÉLJA:

- a környezet tisztelete, védelme
- néphagyományok, népszokások ápolása

Óvodás gyermekeinknek, korosztálytól függően, mondókáinkat, játékaikat, népszokásainkat, hagyományainkat szeretnénk átörökíteni. Az évszakok változása adja a legtöbb alkalmat erre, hiszen minden évszagnak megvan a maga tevékenysége, szépsége.

A régi mesterségekkel való ismerkedésre is van lehetőségünk. Suszter, kovács, szövő, kosárfonó, seprűkötő, hobbi szinten művelő fafaragó él falunkban.

Cigány származású gyermekeinknek szeretnénk példát nyújtani ahhoz, hogy megismerjék ezeket a régi mesterségeket, hogy értelmes, hasznos foglalatossággal töltsék idejüket.

Ez azért fontos, mert egyre több nálunk a cigány nemzetiséghez tartozó gyermek, sok gyermekes családok, akik még most is keresik identitásukat.

Életfilozófiájuk: a hedonizmus elvén, a jelennek és a mának élni. Az alapvető szükségletek kielégítésére törekednek, a lét fenntartására és a faj fenntartására.

Törekszünk annak erősítésére, hogy a társadalmi szokások, normák és a törvények betartásával az életvitelük megfeleljen a közösségi együttélés szabályainak.

7.1 A társadalmi és természeti környezet tisztelete és védelme

Környezetünk megismertetése és védelme komplex szemléletet igényel tőlünk. Az élő és élettelen környezet egységes egészként alkotják környezetünket. Megismerésük vezet a megóvásukhoz.

A környezeti nevelés már a családban megkezdődik. A közvetlen környezettel, annak szépségeivel, értékeivel a szülő ismerteti meg a gyermeket. Első dolgunk a szülők megnyerése a cél érdekében.

A környezettel való ismerkedés, a nevelési folyamatunk egészét alkotja. Óvodásaink az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből olyan tapasztalatokat szerezhetnek, amelyek segítik őket az életkoruknak megfelelő tájékozódásban. Szeretnénk elérni, hogy ismerjék meg

szülőföldjüket, biztonságos helyismerettel rendelkezzenek óvodáskor végére. Ennek megvalósítása érdekében sokat tartózkodhatunk a szabadban, sétákat, kirándulásokat szervezünk.

Az önfeledt játék, rácsodálkozás mellett szinte észrevétlenül tanulják meg a gyermekek, hogyan óvják, védjék a természet tisztaságát, szépségét. Nagyon fontos, hogy milyen szerepet tulajdonítunk a gyermeket körülvevő környezetünknek, melyet 3-6 éves korban tartunk a legmeghatározóbbnak. A gyermek válogat abból, ami számára fontos, ezekből egyszerűsít. Éppen ezért nem mindegy, hogy mit kínálunk számára.

Társadalmi környezet

„ Mi az ember a természetben?

Semmi a végtelenhez képest, minden a semmihez képest.

Valami a semmi és a minden közt, közepén.”

(Pascal)

Cél:

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése a természetóvás és a néphagyomány-ápolás gazdag eszköztárával az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A szülőföld, a haza szeretetére nevelés, a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása.
- A néphagyomány ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermekek érzelmein át a családok aktív közreműködésével.
- Az integrált nevelés megvalósítása a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.

Feladat:

- a környezeti neveléshez kapcsolódó természetes élethelyzetekben megtanítsuk a gyermekeket a helyes viselkedésre,
- családias, barátságos légkör megteremtése, rugalmas, gyermeki szabadságot biztosító napirend kialakításával, óvónő és gyermek közötti pozitív viszony megteremtésével,
- a gyermekek identitásának erősítése, a szocializáció elősegítése a társadalmi környezet megismerése által a társakkal való kapcsolat építése nyelvi kifejezőkészség fejlesztésével,
- az egyéni képességek fejlesztése,

- a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- a népi dramatikus játékok, népi kismesterségek, kerti munka, kirándulások, jeles napokra való készülődés által.
- A sajátos nevelési igényű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek speciális fejlesztése szakember bevonásával, egészséges énkép, önbizalom, kudarctűrő képesség és önállóság fejlesztése elfogadó környezetben,
- gyűjtőmunka folytatása, csak tiszta forrásból merített alkotások bemutatása

Tartalma:

- az óvoda és az óvodai élet,
- a család,
- ismerkedés a testünkkel,
- közlekedési tapasztalatszerzés és megfigyelés
- öltözködés az évszakváltozásokban
- felnőtt munkák, szakmák,
- a lakóhely, az óvoda társadalmi környezete
- népszokások, néphagyományok, ünnepek, ünnepkörök

A természeti környezet tisztelete és védelme:

„Gondolkozz globálisan, cselekedj lokálisan!”

(Környezetvédők jelmondata)

Cél:

- a környezeti értékek felismertetése
- környezettudatos magatartás kialakítása
- természeti jelenségek megismertetése, ismeretszerzés,
- környezethez természeti jelenségekhez kapcsolódó fogalmak értelmezése
- olyan képességek kialakítása, melyek szükségesek az ember kultúrája és környezete megértéséhez,
- pozitív viszonyok alakítása a természeti és társadalmi környezethez, attitűdformálás,
- környezettudatos értékrend, értékelés kialakítása,

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása, az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelés.

Feladat:

- a környezettel való ismerkedés érvényesüljön az óvodai nevelés egész folyamatában
- tájékozódás az életkornak, fejlettségnek megfelelően az őket körülvevő természeti környezetben,
- érzelmi és értelmi képességek fejlesztése,
- pozitív viszony kialakítása fejlesztése az élő és élettelen környezethez, a nevelési területeken komplexen jelenjen meg a környezet megismerésére nevelés,
- ismerkedjenek meg a természetvédelemmel, a takarékosági szokásokkal,
- a szülők bevonása a környezeti nevelésbe.

Tartalma:

- évszakváltozásban a természet megfigyelése
- növények, állatok, ápolása, gondozása
- a lakosság és az óvoda természeti környezete
- nagytakarítási munkák a környezetünkben

7.2 Néphagyomány ápolása

*„A gyökerek persze nem látszanak,
De tudod, azok tartják a fát.”*

(görög költő)

Cél:

- A szülőföld a haza szeretetére nevelés megalapozása
- A múlt értékeinek átörökítése, éltetése, generációk közötti átszármaztatás

Feladat:

- Az identitás erősítése
- A gyökerek ápolása (nemzeti, családi)
- Tájjellegű hagyományok felkutatása és erősítése

- A gyermekek tradíció tiszteletének alakítása
- Családok bevonása a hagyományápoló tevékenységekbe
- Az esztétikai nevelés megvalósítása

A népi hagyományok gazdag tárházából a gyermekek korának megfelelő, számukra örömteli ingereket adó, cselekvésre készítő elemeket válogatjuk és illesztjük a nevelés folyamatában.

Tartalma:

Óvodai nevelésünkben a néphagyományörzés folyamatosságát a mindennapok hagyományörző tevékenységei és a jeles napok tevékenységei adják.

A mindennapok népszokásörző tevékenységei közül azok kapnak helyet a programban, amelyek a földhöz, a természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést, a felnőttek és a gyermektársak megbecsülését állítják előtérbe.

A jeles napok közül azokat ünnepeljük, amelyek eddig is jelen voltak és vannak az óvodai nevelésben, csak új tartalommal bővülnek.

A jeles napok a hétköznapi népszokásörző tevékenységeit visszatérő jelképekkel, cselekvésekkel ünnepivé emelik.

Néphagyományörző tevékenységünk keretét az évszakok váltakozása adja.

A természet változásai, a jellegzetes tevékenységek meghatározói az ünnepköröknek és elválaszthatatlanok a népi dalos játékoktól, táncoktól, versektől különböző manuális tevékenységektől.

Pedagógiai elveink:

- *Mértéktartás:* az óvodai életbe szervesen illeszkedő hagyományok ápolása.
- *Szelektálás:* a gyermekkort érintő hagyományok, amelyek a gyermeki élettel jól összekapcsolódnak.
- *Aktív közreműködő szerep:* az előkészület egy-egy ünnepre hosszú folyamat, melyben a gyerekek részt vesznek.
- *Önkéntesség:* Ne legyen kényszer a gyerek számára!
- *Közös élményszerzés:* mindannyian részesei vagyunk az előkészületeknek és a játékos ünnepnek.
- *Szituációs játék:* ez a módszer magába foglalja a játékot, a motivációt, az aktivitást, az ismeretbővítést stb.
- *Tárgyi emlékek:* az adott ünnephez kapcsolódnak.

- *Kapcsolattartás:* Együtműködés a szülőkkel a gyűjtőmunkában, az ünnepi készületben.
- *Komplexitás:* spontán lehetőségek, a foglalkozási ágak összekapcsolása pedagógiai folyamattá.

Esztétikai nevelés a hagyományőrzés eszközével

Programunk sajátosságából fakad, hogy esztétikai nevelésünkben fontos szerepet kap a tárgyi és a szellemi népművészet:

- megyaszói népdalok,
- gyermekjátékdalok,
- mondókák, csúfolók,
- jellemző népi ruhadarabok /surc/
- megyaszói festett asztalosmunkák díszítő motívumai,
- bodzapuska

Esztétikai nevelésünk egyes területei áthatják a gyermeki tevékenységformákat, gazdagítják a cselekvési lehetőségeket:

- a népköltészet
- népi díszítőművészet
- a népzene, népi gyermekjátékdalok
- népi gyermekjátékszerek és játékok
- a népi színjátszás, dramatikus népi játékok.

A néphagyományőrző programunk sajátossága, hogy újszerű kapcsolatrendszer alakul ki az óvodán belül, a nevelőtestület és a többi munkatárs között.

Ugyancsak újszerű és közvetlen kapcsolat valósul meg az óvoda és a családok, közművelődési intézmények, civil szervezetek és az iskola között.

Az esztétikai érzelmek alakításához az óvodapedagógus teremtsen harmonikus környezetet, építsen a népművészeti alkotások nyújtotta élményekre.

8. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPFELADATAI

„A kisgyermekkel mindent elérhetünk személyes példa és tett által.”

(Brunsztvik Teréz)

8.1 Az egészséges életmód kialakítása

Cél:

Az egészség védelme érdekében a teljes testi, lelki és szociális jólét állapotának biztosítása lehetőségeinkhez és a gyermek állapotához mérten.

Feladat:

- Testi egészségvédelem, egészségmegőrzés, mozgás, testi képességek fejlesztése
- A helyes életvezetés megalapozása

Higiénés nevelés

Cél: Személyi higiéné kialakítása

Feladat:

- A különböző higiénés kulturáltságú családokból óvodába lépő gyermekek ismereteinek bővítése
- Olyan tevékenységek kialakítása, ami az ismereteket aktív magatartássá formálja.

Tartalom:

- táplálkozás
- öltözködés
- testápolás
-

Betegségek megelőzésére nevelés:

Cél:

Egészségvédő jó szokások kialakítása, a prevenció elsődleges szerepének hangsúlyozása

Feladat:

- fertőző betegségek megelőzésére nevelés

- egyszerűbb rendellenességek kifejlődésének megelőzése, korrekciója

Tartalom:

- tartási rendellenességek felismerése, korrekciója gyógytestnevelés
- érzékszervek védelme, különös tekintettel a látás, hallás védelmére
- beszédhibák felfedezése, korrekciója

Kondicionálás, testnevelés, testedzés

Cél: Sporthoz szoktatás, a mozgásigény kialakítása

Feladat:

- A nagymozgások fejlesztése által a gyerekek állóképességének, kitartásának növelése.
- Mozgásszokások alakítása, mozgáskészségek kimunkálása, rendszeres testedzés, hideghez, meleghez való szoktatás /nyáron vízhez / fokozatos fizikai terhelés.

Szervezeti kerete:

- testnevelés foglalkozás
- mindennapos testnevelés
- szabad mozgás játékidőben, kiránduláson

8.2 A baleset megelőzésére nevelés

Cél: Az egészségvédő és megőrző szokások interiorizációja, veszélyes helyzetek érzékelése, elkerülése.

Feladat:

- együttműködés a családtagokkal és az óvodában dolgozó felnőttekkel.
- alapvető szabályok betartásával a testi épség megóvása.
- választások közötti mérlegelés, döntés, felnőtt irányításával.
- alapvető balesetvédelmi szabályok megértetése, megkövetelése

Tartalom:

- balesetvédelmi oktatás a tanév elején és szükség szerint, kirándulások alkalmával
- veszélyeztető tényezők az óvoda épületében, és az udvaron
- minden olyan tevékenységnél mely balesetveszélyt rejt magában (ollóhasználat, tűhasználat, testnevelés foglalkozás...)

Az egészséges életvezetés elvei

Cél:

- Ismerjék meg önmagukat és társaikat.
- A felnőttek mintaadásával alakuljon értékítéletük.

Feladat:

- Olyan élethelyzetek kiküszöbölése, amelyek megterhelik a gyermek idegrendszerét stressz oldása
- Az életkornak megfelelő biológiai ritmus és életritmus kialakítása (napirend, hetirend)

Tartalom:

- én és a helyem a környezetben
- reális önismeret
- identitástudat kialakítása
- szociális, társas lény életvezetése

8.3 Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

„ Jó az, aki jobb akar lenni ”

(Ostváth Ernő)

Magatartási zavarok megelőzése

Cél: Reális önértékelés, önelfogadás, a különbözőség elfogadása.

Feladat:

- gyermekismeret, indítékok felkutatása,
- a közösség érdekeit szem előtt tartó egyéni bánásmód,
- probléma megoldó képesség kialakítása,
- a gyermekek tűrési- és konfliktusmegoldó képességének fejlesztése.
- egészséget védő és megőrző szokások megtanulása.

Tartalom:

- reális önismeret
- veszélyeztető tényezők feltárása

- differenciálás, az egyénhez alkalmazkodó módszer megválasztása

Családi életre nevelés

Cél:

Pszichoszexuális fejlődés segítése /nemi szerepek, munkamegosztás/.

Feladat:

- az együttműködés segítése családtagokkal, társakkal és felnőttekkel
- választások közötti mérlegelés, döntéslehetőségek megteremtése felnőtt irányításával

Tartalom:

- Az egészséges önvédés
- Én és helyem a környezetemben
- Individualizáció és a szocializáció harmonikus egysége

Az abúzus és a deviancia profilaxisa

Cél:

- Önismeret – önfogadás – önfejlesztés – önérvényesítés képességének kialakítása
- Egymás iránti tisztelet, az egyén szabadságának határai
- Szocializációs készségek kialakítása.
- Empátia fejlesztése

Feladat:

- Elfogadó, követő magatartási norma, konformista magatartás kialakítása
- Az identitástudat kialakítása
- Alkalmazkodás a csoportnorma-, szabály-, és értékrendszeréhez.

Tartalom:

- egészséges és biztonságos életvitel szabályainak megismertetése
- tolerancia és önérvényesítés képességének fejlesztése a társas kapcsolatokban

A szocializáció folyamata

A szocializáció a társadalomba való beilleszkedés folyamata. Ebben a folyamatban történik a társas együttlét normáinak, szokásainak elsajátítása, interiorizációja.

Az elsődleges szocializáció a családban zajlik, a másodlagos az intézményekben. A gyermek aktív résztvevője alakítója a családi életnek és az óvodai csoport életének.

Cél:

- A felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek megértő, együtt érző kapcsolatának formálása.
- A gyermek szociális érzékenységének fejlődése, én-tudatának alakítása, önérvényesítő törekvéseinek megengedése, bizonyos korlátok között.
- Képességeinek kibontakoztatása az óvodai közösség normái, hagyományai alapján.
- Otthonos, barátságos, szeretetteljes légkör biztosítása.

Feladat:

- Az óvodába lépéskor ériük kedvező érzelmi hatások a gyermekeket, pozitív töltésű kapcsolatok kialakítására törekedjék az óvodapedagógus.
- Olyan légkör megteremtése, amelyben a gyermek kielégítheti társas szükségleteit és a másság elfogadására, toleranciára neveli.
- Közös élményekre épülő közös tevékenységek szervezése, mely segíti az erkölcsi, érzelmek tulajdonságok /együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség / és az akarat tulajdonságok /önállóság, önfegyelem, kitartás, szabálytudat / fejlődését.
- Segítse, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a körülöttünk lévő világra, tisztelje és becsülje azt.
- A néphagyomány-ápolás erősítése érzelmi életét, hazaszeretetét. A gyermek nyitottságára építünk, olyan tevékenységeket szervezünk melyekkel hozzásegítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét mely a hazaszeretet és a szülőföldhöz kötődés alapja.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sérült, hátrányos helyzetű, illetve kiemelt képességű gyermekek nevelése differenciált fejlesztést igényel, szükség esetén javaslatot teszünk a szülőnek, valamint szakember segítségét kérjük.

Tartalom:

1, Beszoktatás az óvodai életbe

A beszoktatás folyamatában figyelembe vesszük a gyermek és a szülő igényeit, a kialakult anya-gyermek kapcsolatot.

A beszoktatás folyamata:

1. A szülő alkalmanként rövid időre belátogat gyermekével az óvodába.
2. Az óvodába lépés napján pár órára a gyermek a szülővel vesz részt a csoport munkájában, majd pár órára egyedül is.
3. Az egész délelőttöt az óvodában tölti.
4. Amikor már a gyermek megszokta a környezetét az egész napját az óvodában tölti.

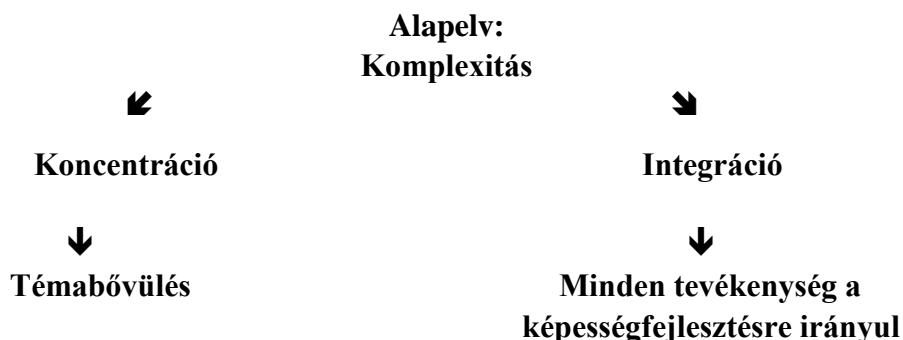
Megjegyzés: a gyermek, otthoni kedvenc játékszerét magával hozhatja.

8.4 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

Értelmi fejlesztés

"Semmi sincs az értelemben, ami előbb ne lett volna meg az érzésekben".

(John Locke)

Cél:

- Az egyéni képességek fejlesztése, a komplexitás és differenciálás érvényesülése.
- A komplexitásban érvényesül a gyermek cselekvő gondolkodása.
- Az integrálható gyermek számára esélyt adni a közoktatási rendszerben való továbbhaladásra. (SNI, BTMN gyermekek nevelése)
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, részképességekben lemaradt, eltérő szociokulturális közegből jövő gyermekek felzárkóztatása.
- A tehetség felismerése, támogatása.

Feladat:

- A gyermek fejlettségének mérése, eredmények rögzítése, dokumentálása személyiség lapon.

- A felmérés eredményének figyelembevételével tervekészítés, dokumentálása csoportnaplóban.
- A szenzitív érés szakaszában az életkornak megfelelő fejlesztés.
- Az óvodáskor végére az iskolai tanuláshoz szükséges fejlettség elérése.
- Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatni a gyermeket a szemléletes, tapasztalaton alapuló gondolkodásig.
- Az értelmi képességfejlesztés a tevékenységi rendszerbe ágyazva van jelen a munkanapokban. A játék, munka, tanulás lehetőséget ad a tájékozódásra a gyermekek képességeiről.
- Felzárkóztatással kompenzáljuk az elmaradásokat, a tehetséges gyermekeknek érdeklődési körüknek megfelelően magasabb szintű összetettebb, gondolkodást igénylő feladatokat adunk.
- Információfeldolgozás pszichológiai mechanizmusa:
 - Érzékelés – észlelés – figyelem – emlékezet – gondolkodás

Tartalom:

- A spontán tanulás a szabad játék keretében
- A szervezett tanulás az óvodapedagógus indirekt irányítása mellett az óvodai élet tevékenységformáiban és a játékba integrált tanulás által.
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása: differenciált egyéni fejlesztés, tehetséggondozás.

Anyanyelvi nevelés:

„Minden nemzetnek fő kincse a nyelve.”

(Gárdonyi Géza)

Cél:

A beszédképesség gondozása, fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása.

Feladat:

- beszédmegértés beszédészlelés fejlesztés, szókincsbővítés
- beszédszervek ügyesítése
- beszédhanghallás tudatosítása
- nyelvi kommunikatív készség fejlesztése
- a metakommunikációs jelrendszer fejlesztése
- óvodapedagógus modellmutató, mintaértékű beszéde

- oldott derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermek természetes közlési vágya kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszthető
- az óvodapedagógus a tervezésében jelenítse meg a tiszta forrást, az anyagkiválasztást.
- A HH és HHH gyermekek is minél hamarabb váljanak iskolaéretté, normál tantervű iskolában kezdhessék meg iskolai tanulmányaikat

Tartalma:

- drámajáték, helyzetgyakorlatok, szituációs játékok
- bábjáték
- dramatizálás
- befejezetlen mesék
- képolvasás, képeskönyv nézegetés
- mese, vers, mondóka, helyi gyűjtések

9. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Cél:

- Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.
- A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét.
- Az egészségfejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséges életmód, egészséges táplálkozás, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- Mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.
- Az egészségfejlesztés összhangban családi neveléssel valósulhat meg.

- A mindennapos óvodai nevelésünkben az egészségfejlesztési programunkkal biztosítjuk a gyermek esélyegyenlőségeit, fejlesztjük és korrigáljuk életmódbeli képességeit.
- Az egészség testi, lelki, jellemzője egybefonódik a személyiségfejlesztés feladataival, azaz annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat.
- A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre azonban az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Az egészségfejlesztés tartalmi területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

9.1 Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja.

Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni.

A gyermekek egészséges táplálkozása érdekében az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Az élettani szükségletnek megfelelő étrend biztosításához az OÉTI a rendszeres étkezést biztosító, szervezett ételmezési ellátásra vonatkozóan – egészségügyi ajánlást dolgozott ki.

Az ajánlás tartalmazza:

- a naponta biztosítandó élelmiszereket,

- élelmiszercsoportokat,
- korcsoportosan ellátási formánként adja meg az élelmiszereket
- ismerteti a kerülendő élelmiszerek listáját.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania.

Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

(1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs (2) gyümölcs, zöldség, (3) hús, hal, tojás, (4) tej és tejtermék, (5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alapélelmiszer-csoportokban található szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná. Az óvodai ételmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- A fentiekre vonatkozóan figyelem felhívása az intézmény működtetője – fenntartója, valamint az ételmezésvezető felé
- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja.
- Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágasra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára, étkeztetésére.
- Tanácsot adnak (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során az egészségtelen ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat, ismertetik a kerülendő élelmiszerek listáját. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvónők a dajkákkal együttműködve a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.

- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében alternatív egészségfejlesztő programot, játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés).
 - A nevelési év során legalább 2 alkalommal kerül lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevékenység az 5-7 évesek körében.
 - Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a tevékenységeknek. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóbbá a gyermekek részére. A legvonzóbbak a kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.
- Az étkezések során előforduló mindenféle tejterméket kóstoljanak meg a gyerekek. Beszélgetnek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét. . Intézményünkben odafigyelünk a gyermekek
- egészséges étkeztetésére, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére
 - A konyha, kérésre, orvosi igazolás alapján főz a táplálékallergiás gyermekek számára is. A táplálékallergiás gyermek ételle külön készül. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

9.2 Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mozgásigény kielégítése a testi képességek fejlesztéséért.
- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervez mozgástevékenységet (csoportszobában, tornaszobában vagy udvaron).
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet.
- Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-2 órát levegő és napfényedzést biztosít a fokozatosságot betartva.

- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak).

Fő szempontok az egészségfejlesztő testmozgás hatékonysága érdekében:

- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség ismeretében változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása (mindennapos testnevelés, szabad mozgáslehetőségek)
- Tudatos a nagymozgások, a finommotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére, a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások biztosítása.
- Kondicionális (erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése.
- A prevenciós torna, gyógytestnevelés, egyéb változatos mozgáslehetőségek felkínálása.
- Mozgásos játékeszközök biztonságos használatára életkori szinten történő megismertetése.
- Szülők bevonása egészségvédelmi nap, sport nap programokba.

Személyi higiéné

Tisztálkodás

Óvodapedagógus feladatai:

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénéjé a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

Óvodapedagógus feladatai:

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.
- A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és az öltözködés között.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására tesz javaslatot. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása.

Pihenés

Óvodapedagógus feladatai:

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését a lehető legnagyobb távolságban.
- A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Az ágyneműről az óvoda, annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában kéthetente, és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

A környezeti higiéne megteremtése

Óvodapedagógus feladatai:

- Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése
- Az óvoda gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.
- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét.

- Felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is pl. valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan. A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

Lehetőségek, alkalmak:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (leburnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erőkifejtés, sok mozgás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Ismeretek átadása a káros környezeti hatásokról, azok következményeiről, megelőzésükről.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek

egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

(A WHO definíciója)

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Figyelembe kell venni ennek megítélésénél, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének, vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett.

Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények).

Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenyítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem, és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

9.3 Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.

A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni, pl. segítségkérés.

A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal, tevékenységekkel együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma

- A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni.

- Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.
- Az óvodai védő, óvó előírásokat minden dolgozó részéről kötelező betartani
- A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre.
- Elsősegély doboz az orvosi szobában található.
- Az óvoda berendezései, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében felülvizsgálattal egészül ki.

9.4 Szűrővizsgálatok:

- Az egészségügyi szolgálatokkal való kapcsolattartásunk alapján a védőnővel folyamatos kapcsolattartás, melynek során rendszeres tisztasági ellenőrzésekre kerül sor.
- Évente fogászati szűrővizsgálaton vesznek részt a gyerekek.
- Az 5 éves státusz-vizsgálat teljes körű szűrése az iskolai előkészítés és az egészségvédelem szempontjából elengedhetetlen.

10.GYERMEKVÉDELMI FELADATOK:

Az óvoda az 1997. évi XXXI sz. törvény alapján jelzőrendszerként működik.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, fejlesztése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására.
- Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez az intézményvezető bevonásával.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket

veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A szülők tájékoztatása, pedagógiai tanácsadás: A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

Cél:

A halmozottan hátrányos, hátrányos és veszélyeztetett gyermekekkel való fokozott törődés, az egyéni bánásmód figyelembevételével a fennálló veszélyeztetettség és a további veszélyeztető tényezők enyhítése.

Feladat:

- a veszélyeztetett gyermekekkel az egyéni bánásmód és a differenciált, foglalkozás érvényesítése
- családlátogatás, családgondozás
- a veszélyeztetett gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése – személyiség lapok
- felzárkóztató, fejlesztő foglalkozások megszervezése
- egyénre szabott személyiségfejlesztés
- egészségügyi vizsgálat, szűrés megszervezése
- pszichológiai, pedagógiai vizsgálatok megszervezése
- kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal, gyámügyi előadóval.

Szociális elvek a gyermekek ingyenes étkeztetésének vagy a szociális segély megállapításához.

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény elbírálásánál a törvényi előírásokat vesszük figyelembe,
- a nem rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre javaslattevél,

- az étkezési terítési kedvezményre való előterjesztés Megyaszó Község Önkormányzatánál,
- a család anyagi helyzete, az egy főre jutó jövedelem kiszámítása,
- a családban eltartott gyermekek száma.

Veszélyeztetettségre utaló jelek:

- több gyermekes családok
- ruhanihiány, az évszaknak megfelelő öltözék hiánya
- a lakáshiányos bútorzata, nem megfelelő fűtése
- az étkezés hiánya
- börtönviselt szülők
- alkoholista szülők a családban.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

1. Év elején a Gyermekjóléti szolgálat munkatársával, az óvodapedagógusokkal egyeztetve felméri a veszélyeztetett gyermekek számát.
2. Egyeztet a gyámügyi előadóval a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről,
3. Az 5. életévét betöltött óvodaköteles és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megjelentek-e az óvodában, a hiányzókat jelenti a vezetőnek.
4. Meghatározza fogadóórájának időpontját, jól látható helyen kifüggeszti.
5. A veszélyeztettség felmérése után nyilvántartási lapot vezet, rögzíti a gyermekkel történő intézkedést.
6. Éves tervet készít.
7. Együttműködik az óvodapedagógusokkal.
8. Szülői értekezleten tájékoztat a kapható segítségről.
9. Részt vesz a kedvezményes étkeztetés felhasználásának elosztásában.
10. Az igazolatlanul távolmaradókat nyomon követi, jelenti azt a vezetőnek.
11. Nyomon követi a veszélyeztetett gyermekek sorsát: családlátogatás, intézkedés, beszélgetés gyermekkel, szülővel.
12. Környezettanulmány, pedagógiai véleményt készít.
13. Együttműködik, kapcsolatot tart a Gyermekjóléti szolgálattal.
14. A prevenció érdekében előadást szervez az egészséges életmódra nevelés segítése érdekében.
15. A pályázatokat folyamatosan figyelemmel kíséri.

16. Humánus, etikus magatartásával elősegíti a krízishelyzetben lévő családok problémáinak megoldását a lehetőségek számbavételével.

11.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

11.1 A játék

„Amilyen a gyermek játékában, olyan lesz a munkájában, ha felnőtt.”

(Makarenkó)

Cél:

Az óvodáskorú gyermekek elsődleges tevékenysége, képességfejlesztésének eszköze, érzelmi szükségletének kielégítése.

Feladat:

- az óvónő teremtsen lehetőséget a manipulatív és szituatív játékra,
- fejlessze a gondolkodási stratégiát, a kreativitást,
- biztosítson megfelelő időt, helyet, eszközt a játékhoz,
- a gyerekek aktív részvételének, felnőttekkel való kapcsolatának (magatartásminták átvétele) alakítása,
- magyarázat helyett a modellnyújtás jellemezze,
- a fokozatosság elvének betartása mellett haladás a nehezebb, egyre összetettebb játéktevékenység felé,
- kreatív variációk elfogadása, segítése, pozitív megerősítés,
- képességfejlesztés változatos eszközökkel.

Tartalom:

A hagyományos játékfajtákon túl kibővül a népi gyermekjátékok, népi kismesterségek, a természeti és társadalmi környezet által létrehozott anyagok gazdag eszközeivel.

A játék feltételeinek megteremtése:

- játékeszközök beszerzésénél a képességfejlesztő, egészségre ártalmatlan eszközöket vásároljuk

- a csoportszobák berendezésénél figyelmet fordítunk az építéshez, szerepjátékhoz szükséges hely kialakítására, a nyugodt játéktevékenység érdekében, figyelünk és számítunk a nemek közötti különbségekre a helyigény miatt,
- az egész nap folyamán jelen van, átszövi az óvodai tevékenység egészét.

11.2 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

A tevékenységbe ágyazott tapasztalat, illetve ismeretszerzés, az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakítása.

Feladat:

- változatos tevékenységek szervezésével a motiváltság, a tevékenységekben való aktivitás fenntartása,
- az önkéntelen figyelem ébrentartása,
- a játékos tapasztalatszerzés megfigyelés lehetőségeinek megteremtése, a gyermek kérdéseire-válaszaira épülő ismeretszerzésre támaszkodva,
- a gyermekek eltérő tapasztalatainak, ismereteinek figyelembevétele, differenciált fejlesztése,
- a gyermekek közötti kooperációs készség és kommunikációs készség fejlesztése,
- komplex tanulás, természetes megismerési folyamatokon keresztül
- az információ feldolgozása, szükséges készségek, jártasságok kialakítása,
- az érzékelés, észlelésre alapján történő ismeretszerzés
- az iskolai tanuláshoz szükséges részképességek, képességek, készségek megalapozása,
- tevékenységrendszer tudatos tervezése a csoportnaplóban, melyet meghatároz a képességfejlesztés iránya
- kognitív képességek és kompetencia területek fejlesztése

Tartalma:

Az óvodapedagógus a témának, a gyermek fejlettségének, érdeklődésének megfelelően választhat a következő tanulási formák közül:

- utánzásos minta és modellkövetéses magatartás, és viselkedés tanulása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés

- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

Szervezeti keretei:

Meghatározó feladatot tulajdonítunk:

- a felzárkóztatásnak,
- az egyéni fejlesztésnek kiscsoportos keretek között (3-4 gyermek)
- az egyéni foglalkoztatásnak,
- a fejlesztő pedagógus munkájának

Kiscsoportban:

- a játéktevékenységbe ágyazott kötetlen tanulást tartjuk a legfontosabbnak,
- időnként témaismétléssel a képességek automatizálása,
- az óvodapedagógus által történő tevékenységek kezdeményezése kerül előtérbe,

Középső csoportban:

- a szabad játék, és a kötetlenség mellett megpróbálkozunk az elkezdett tevékenység befejezésére ösztönzésével,

Nagycsoportban:

- a szabadban, séták, kirándulások alkalmával a kötetlen, spontán szervezeti forma érvényesül,
- az elkezdett tevékenységet kötelező befejezni.

Vegyes életkorú csoportban:

- A vegyes életkorú csoportokban a gyermekek eltérő életkorából adódó különböző fejlettségi szintének megfelelő differenciált szintű tevékenységek szervezése.

11.3 Munka jellegű tevékenység

Cél:

- A személyiség fejlesztése a munka és munkajellegű tevékenységek által.
- A munkához való pozitív attitűd kialakítása

- Egymás munkájának és teljesítményének értékelése

Feladat:

- a gyermekek képességeinek megfelelő munkajellegű tevékenység szervezése
- az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevétele
- önálló munkavégzés biztosítása, kötelességteljesítés alakítása
- fokozatosság, folyamatosság betartása
- balesetvédelem
- a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakítása, formálása
- a munkához való pozitív viszony kialakítása.

Tartalma:

1. Önkiszolgálás

- a testi higiéniével összefüggő munka jellegű feladatok
- az étkezés eszközeinek biztosítása
- az önálló öltözködés feladatai
- saját, személyes tárgyainak rendberakása

2. A csoport életével kapcsolatos munkák

- a naposság
- tavaszi-őszi nagytakarítás az udvaron és a csoportszobában
- virágoskert gondozása
- növény és kisállat gondozása
- alakalmi megbízatások teljesítése
- kincsek gyűjtése (termések, kövek, csigaház, toboz stb.)
- gyógynövények gyűjtése
- segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek.

3. Egyéni megbízatások, feladatvállalás

- kisebbek segítése
- teremrendezés
- eszközök biztosítása a tevékenységekhez
- üzenetátadás

- gyűjtés
- köszöntés, szereplés

12.AZ ÓVODAI NEVELÉS MŰVELTSÉGTARTAMA

12.1 A külső világ tevékeny megismerése

Néphagyomány-ápolás, környezet tisztelete és védelme

A külső világ, azaz a környezet megismerése iránti vágy a gyermekben születése pillanatától működik.

A gyermekre jellemző:

- az erős közlési vágy,
- a kommunikációra való nyitottság,
- az érzelmi fogékonyság: a természet szépségeire, az élőlények változásaira,
- a személyes kipróbálási vágy
- az állandó cselekvőkészség, mind kedvez a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzésnek.

Tudatosan építünk a közvetlen megtapasztalás, a természetes megismerési folyamat, és a néphagyomány ápoló tevékenységek érzelemfokozó hatásaira.

Cél:

A természeti és társadalmi környezettel való kapcsolat közvetítése a gyermekek tapasztalataira, élményeire, érdeklődésükre, kíváncsiságukra, megismerési vágyunkra támaszkodva és építve.

Feladat:

- a természeti és szűkebb lakókörnyezethez való érzelmi viszonyulás alapozás.
- az élő és élettelen világ megismertetése, megszerettetése, az élet védelme
- a gyermekekben alapozódnak meg a környezethez való harmonikus viselkedés készségei, jártasságai,
- érzelmegazdagítás a természethez kapcsolódó hagyományápoló tevékenységekkel,
- érzelmi kötődésen keresztül jussanak el környezetük megbecsüléshez, védelméhez,
- tevékenységük során tapasztalják munkájuk eredményét, környezetre való hatását,

- a gyermekeken keresztül a családoknak mintát adni a környezettudatos magatartás szabályainak betartására

Tartalma:

A gyermek a hagyományos óvodai ismeretanyagot- a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, mesterségek, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények – egy sajátos hatásrendszerben szerzi meg.

Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatát a következő tevékenységek erősítik:

- az évszakok változásaiból fakadó időjárást megfigyelő tapasztalatszerzések, egy-egy jeles naphoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival együtt,
- az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkafolyamatok (növény,-állatgondozás, nagytakarítások)
- termések, gyógynövények gyűjtése az óvodában és környékén, szüretelések, betakarítások a veteményes kertben családoknál.
- jeles napok előtti készülődések, népi kismesterségek gyakorlása természetes anyagokkal való tevékenykedés,
- rendszeres környezetmegismerő játék, tájmegismerő kirándulások.

A környezettudatos magatartás kialakítása, és a környezet fenntarthatóságára nevelés tevékenységei, formái:

- szelektív hulladékgyűjtés
- elemgyűjtés
- műanyag kupakok gyűjtése
- anyagok újra felhasználása, hulladékból készített eszközök
- takarékoskodás az energiával: vízzel, árammal, napkollektorok használata az épületben.
- online anyagok használata

12.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése az érzelmeken keresztül,

- az éneklés, a közös játék örömeinek felfedeztetése,
- a zene megszerettetése, a befogadására való képességek megalapozása,
- zenei anyanyelvünk ápolása.

Feladat:

- segítse a népdalok, néptánc, népi játékok hagyományainak megismerését, továbbélését,
- a zenei érdeklődés felkeltése,
- a zene megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre való szoktatás zenei alkotókedvük ösztönzése, az együtténeklés örömeinek megtapasztaltatása
- a dallam, a ritmus, a mozgás szépségének felfedeztetése
- a zenei ízlés és a mozgáskultúra formálása
- hangszerekkel való ismerkedés, életkornak megfelelő hangszerjáték
- zenehallgatás, művészi értékű zenei élménynyújtás

Tartalma:

- Az egyenletes lüktetésen át a ritmusérzék fejlesztése, a dallam és ritmusmotívum visszaadásán túl a zenei hangsúlyok kiemeléséig.
- A tempó (gyors-lassú), a dinamika (halk-hangos), a hangmagasság (magas-mély) érzékeltetése, éneklése.
- A természet, az emberek, az állatok, a hangszerek hangjainak, a környezet zörejeinek megfigyelése.
- Népi mondókák
- Népi dalos játékok
- A zenehallgatás dalanyaga
- Az énekes népszokások

1. *Népi mondókák játékok szerint:* ölbe vevős, cirógatók, csiklandozók, tapsoltatók, ujj- és tenyérjátékok, lovagoltatók, csúfolók, kiszámolók, páros fordulók.

2. *Dalos játékos:* állathívogatók, naphívogatók, esővárók, sípkészítők, játékra hívogatók, leánykérők, kifordulós játékok, ludas játékok, csúfolók, kapus-, küzdő-, sorjátékok.

A változatos játékmozdulatok, a gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, térformák előkészítik a későbbi néptánc tanulását.

3. *A zenehallgatás dalanyaga* az óvónő igényes válogatását tükrözi. Az anyagot népdalok (lásd segédanyag) és műzenei alkotások alkotják élő és népi zene formájában.

4. A nevelési folyamatban megjelelő népszokások

Kapcsolódnak az évszakok változásaihoz, az évente visszatérő naptári ünnepekhez.

A játék öröme, a közös élmény, ami indokolja az énekes népszokásoknak az éltetését.

Mihály-napi vásár, szüret, Lucázás, farsang, lakodalmas, az óvónők pásztorjátéka, a gyermekek életkori sajátosságainak, megfelelő tartalommal a felnőttek viselkedési szokásait adják tovább, melyek a mozgáskultúrát is gazdagítják.

Mintát adnak a nemek viselkedésformáihoz, az illemszabályok betartásához.

12.3 Verselés, mesélés

Cél:

A gyermekek érzelmi, értelmi és etikai érzékének fejlődése, pozitív személyiségjegyeinek alapozása a meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Elsősorban a népköltészet tárházából választott irodalmi anyaggal.

Feladat:

- a mesélés, verselés, mondókázás segítse elő a gyermekekben az irodalmi élmények, a pozitív érzelmek, (öröm, boldogság, lelkesedés, csodálkozás, derű) negatív érzések, (igazságtalanság, szomorúság, bánat) kifejezését, átélését,
- a mondókákban rejlő ritmikusság ragadja magával a gyermeket a vidámabb, jobb hangulatba, tudja levezetni benne belső mozgásfeszültségét, adjon lehetőséget mozgásuk összerendezettebbé tételéhez,
- a népmesék cselekménye segítse az erkölcsi érzék, az ítélőképesség kialakulását, a konfliktuskezelési probléma-megoldási minták átvételét,
- az ismétlések által alakuljon ki a belső képzeleti kép, az önálló, fantáziadús alkotás (dramatikus játék, bábozás), a mesetudat,
- a népmesék, népi mondókák erősítsék az összetartozás érzését, a társkapcsolatok kialakulását, ápolását,

Tartalma:

1. Népi mondókák
2. Mesék
3. Versek

4. Dramatikus játékok

1. *A mondóka* az óvodáskorúak verse, melynek nagy része mozgással is lejátszható.

Játszásuk, gyakorlásuk hozzájárul az óvónő és gyermek közötti intim kapcsolat kialakulásához, amellyel nagy segítséget nyújtanak a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez, a térérzékeléshez és a ritmusérzék alakításához.

Ilyenek: a felnőtt játéka a kicsinyekkel, a természettel kapcsolatos mondókák, társas, párbeszédűs mondókák.

2. *A mese* a mindennapi valósággal össze nem egyeztethető, mesebeli.

Részben reális gondolatokat is közöl: a világunkban jelen van a jó és a rossz, általa a gyermek etikai világképet kap.

A mese jelen van a mindennapjainkban, lehetnek állatmesék, novellamesék, tündérmesék, a nép és a műmesék tárházából.

3. A mai magyar költőink gyermekek számára írt *versei, elbeszélései* is helyet kapnak az irodalmi anyagban. A gyermekek számára kedvelt ritmikus, szójátékos, gyermekekről, állatokról szóló költői képeket tartalmazó és humoros verseket részesítjük előnyben.

4. A néphagyomány-ápoló irodalmi nevelésben nagy szerep jut a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, a jeles napokhoz, ünnepekhez, a természet jelenségeihez, változásaihoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, közmondásoknak és *dramatikus népszokásoknak*.

12.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:

A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele, az intellektuális látás kialakítása, az esztétikai érzék alakítása.

Feladat:

- A gyermekek a hagyományos óvodai ábrázolás eszközei és technikái mellett ismerjék meg és használják a régi gyermekkor játékkészítő és a népi kismesterségeket őrző technikákat, eszközöket.

- Ismertesse meg a gyermekeket műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel
- Alakuljon bennük a környező valóság megfigyelésének, a természeti szépségek észrevételének képessége, alapozódjék a „művészeti látás”.
- A manuális tevékenységek során fejlődjön a gyermekek kézügyessége, finom-motorikája, forma-, alak-, szín észlelése.
- Formálódjon alkotó képzeletük, ábrázolókézségük, kreatív önkifejezési módjuk, fejlődjön problémamegoldó készségük, váljanak kezdeményezővé, erősödjék önbizalmuk.
- A különböző vizuális technikák alkalmazása során éljék át az alkotás örömét, a sikerélmény motiválja őket újabb alkotásra.
- Alakuljon az esztétikum iránti fogékonyságuk, legyenek tevékeny részesei környezetük, óvodájuk rendben tartásának, esztétikus alakításának.

Tartalma:

1. Vizuális játékok
2. Játékos tevékenységek papírral
3. Rajzolás
4. Festés
5. Kevert technikai eljárások
6. Sokszorosító technikai műveletek
7. Hagyományápoló elemek
8. A környezet esztétikája

1. Vizuális játékok: Rakosgatások, építések, labirintus, játékhoz szükséges építmények létrehozása óvodai bútorokból, nagyméretű dobozokból, gyűjtés útján szerzett különböző kisméretű dobozokból makett készítése, árnyjátékok, játékok készítése vegyes anyagokból-természetes anyagok, képalkotások.

2. Játékos tevékenységek papírral: Gyűrések, tépések, sordísz készítés, origami, vágások, képalakítás síkban, térben, bábkészítés.

3. Rajzolás: Ceruzával, zsírkrétával, tábla és aszfaltkrétával különböző méretű, alakú, minőségű papírra, járdára, táblára

4. *Festés:* Temperával, vízfestéssel, természetes színezékekkel különféle anyagra.

5. *Kevert technikai eljárások:* Rajzolás gyertyával - festés, montázs, mozaik, kő, kavics színezése, festése, játék a textillel, bábkészítés.

6. *Sokszorosító technikai műveletek:* Krumpli-nyomat készítése, papír dúcnyomat, dugónyomat, monotípiá.

7. *Hagyományápoló elemek:*

- népi kismesterségek technikai: kézi szövés elemei
- sodrások, fonások, szövések, batikolás, tojás díszítése, agyagozás, rongybaba, csutkababa készítés, természeteszközök-lovak, sátrak, kunyhók,
- jeles napok jelkép-készítő technikai: Mihály-napi vásárfia készítés, adventi koszorú készítése, mézeskalács gyúrása, díszítése, Luca búza ültetése, farsangi-maszk készítése, farsangi fánk, csöröge fánk gyúrása, szaggatása, húsvéti tojásfa díszítése, májusfa szalagozása.

Ajánlatos természetes anyagok beszerzése: termések, növények, állati eredetű anyagok (toll), textíliák, fonalak, spárgák, rafia, agyag, homok, kavics.

8. *A környezet esztétikája*

A gyermekek más-más esztétikai élménnyel érkeznek. Az óvoda egyrészt kompenzáló szerepet tölt be, másrészt alakítja az esztétikum iránti fogékonyságot, ízlésük formálódását.

Fontos a természetes anyagok a plasztikus felületek jelenléte, melyet a gyermekekkel együtt alakítunk, elkészült munkáikkal tesszük változatossá.

A közös helyiségekben néhány néphagyományos tárgy is elhelyezésre kerül a múlt textíliáiból, eszközeiből, amely megteremti az egyensúlyt a régi és a mai világ között.

Az ünnepnapokon az egész óvoda ünnepi „ruhát ölt”. Esztétikai érzékformáló hatást nyújt az óvónő, a társak látványa, és az összhangot tükröző feldíszített folyosók, csoportszobák gyermekek és szülők számára egyaránt.

Az ünnepnapok másságából fakadó ünnepi viselet fehér-sötétkék, vagy lányoknak kékfestő anyagból készült szoknya ízlésformáló, hangulatfokozó élmény. A gyermek megtanulja, hogy az ünnepnapokhoz más viselet és más viselkedés illik.

12.5 Mozgás

Cél:

A gyermekek természetes harmonikus mozgásának testi képességeinek fejlesztése játékos formában, úgy hogy minden gyermek megtalálja fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának megfelelő mozgásos tevékenységet.

Feladat:

- a testi képességek és az ellenálló képesség alakítása, a szervezet erősítése,
- differenciált terheléssel az egyensúlyérzék, a ritmusérzék, a motorikus képességek, mozgáskoordináció fejlesztése, a testséma és a helyes testtartás alakítása,
- térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése,
- a mozgásműveltség, a mozgáskoordináció fejlesztése, különösen a népi mozgásos és egyéb játékok által,
- rendszeres, aktív mozgásra szoktatás, a mozgásszükséglet fenntartása,
- az egészséges életmódra való készségek, jártasságok alapozása,
- egészségóvás megelőzéssel, családi szemléletformálás.
- a gondolkodás fejlődését megelőzi a mozgás fejlesztése.

Tartalma:

1. Szabad, spontán mozgás
2. Szervezett testnevelés

1. Szabad, spontán mozgás

A gyermek állandó belső késztetést érez a mozgásra. Örömmel és természetes módon gyakorolja azt. A csoporszoba, tornaszoba és az óvodaudvar egyaránt lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására, mozgásigénye természetes módon, sokrétűen kielégül.

A mozgásos népi játékok tere is az óvodaudvar: szembekötődik, labdacica, célba dobások, kötélhúzás, várvédők stb.

A kiránduló helyeken, terepeken gyakorolják a természetes és egyéb mozgásokat: árokfogó, gurulások, bújócskák, futások, járások, egyensúlyozások, labdajátékok.

A téli időszakban a havas, jeges játékok kapnak hangsúlyt: csúszkálások, építések, szánkózás, hógolyózás.

A szabad, mozgásos játékok során a gyermek maga választja meg játékát, társait, önként vesz részt benne.

Kiemelt feladatunk egymás testi épségének megóvása, a balesetmentes helyszínek, eszközök megválasztása.

2. Szervezett testnevelés

Tartalmát a természetes emberi mozgások, mint a járás, futás, kúszás, mászás, ugrás, dobás, emelés, hordás, egyensúlyozás, mozgásos játékok alkotják.

Két formában van jelen az óvodában:

- a mindennapokban 10-15 percben, sok játékkal, a testnevelés foglalkozásokon már kipróbált gyakorlatok, mozgásformák beiktatásával, pergő ritmusú, frissítő mozgással, kötelező jelleggel,
- a testnevelés foglalkozásokon, amit az óvónő heti 1-2 alkalommal kötelező jelleggel szervez, a hetirendben meghatározott napokon, figyelemmel a csoportbeosztásra a tornaszobában.

12.6 Matematikai tapasztalatszerzés:

A gyermekek fokozatosan ismerkednek meg az őket körülvevő természeti környezettel, közben folyamatosan tapasztalatokat szereznek, birtokába jutnak matematikai jellegű tapasztalatoknak is.

Cél:

A minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.

Feladat:

- A tevékenységben megvalósuló matematikai ismeretek, a környezet formai, mennyiségi jellemzői, viszonyítások.
- Kognitív képességek fejlesztésének megvalósítása. Ezek: gondolkodás, figyelem, emlékezés, megértés, ítélőképesség, érzékelés, észlelés, beszédképesség, akarat, aktivitás.
- Differenciált fejlesztés, életkori és az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével.

- Játékos tanulás, az önkifejezés széles lehetőségeinek biztosítása.
- Tervszerűség, és spontaneitás összehangolása
- Problémaérzékenység, problémamegoldás fejlesztése

Tartalma:

1. Tapasztalatszerzés a környezetünk tárgyairól, jelenségeiről

- rendszerezés
- válogatás
- rendezés
- kisebb, nagyobb, ugyanannyi
- párosítás
- tő és sorszámnevek

2. Téri viszonyok tapasztalása

- alatt-fölött, előtt-mögött, mellett-között, kívül-belül, jobb-bal viszonyok,
- tükörkép, szimmetria
- térbeli építések,
- sorozatok.

3. Kiterjedések síkban, térben

- hosszabb-rövidebb, ugyanolyan hosszú
- egyenes, görbe,
- alacsony, magas, ugyanolyan magas,
- könnyű, nehéz, puha, kemény,
- számlépcső.

4. Tapasztalatszerzés tér-és síkmértani formákról és egyéb törvényszerűségekről

- gömbölyű, szögletes
- szabályos, szabálytalan
- bontás, pótlás

13.AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az integrált nevelés megvalósítása óvodánk céljai között szerepel. Az integráció szervezeti keretei között valósítjuk meg a cigány nemzetiséghez tartozó gyermekek multikulturális

nevelését, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását, a hátrányok kompenzálását.

A gyermekek állandóan változó összetétele befolyásoló szerepet játszik a csoportok szervezésében.

13.1 A csoportok szervezésének befolyásoló tényezői:

- az óvodába iratkozott gyermekek létszáma
- a gyermekek neme
- tanköteles korú gyermekek létszáma
- személyi és tárgyi feltételek megléte
- a cigány nemzetiségi gyermekek létszáma
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma
- a szakértői véleménnyel rendelkező SNI gyermekek létszáma

Programunk vegyes életkorú, részben osztott és osztott csoportok kialakításával egyaránt tud működni. Előfordulhat, hogy az iskolába menő gyermekek egységes nagycsoportot alkotnak, és a többiek közül vegyes vagy részben osztott csoportot szervezünk.

Olyan esetekben, amikor az óvodába nem járt gyermekek létszáma több nagycsoport létrehozását teszi szükségessé, akkor az óvónő által tudatosan kezdeményezett és irányított ismeretszerzés dominál.

Cél: Az érzelmi biztonság kialakítása a napi és a heti rend által.

Feladat:

- megfelelő idő biztosítása mindenekelőtt a játékra, étkezésre, mozgásra, szabadlevegőn való tartozódásra, pihenésre.
- a fokozatosság elvének érvényesítése az életkori sajátosságoknak megfelelően,
- folyamatos, rugalmas napi- és hetirend kialakítása, aktuális események figyelembe vétele,
- a rendszeresség, a helyes életritmus kialakítása a tevékenységek váltakozásával,
- különböző programokban megfogalmazott feladatokhoz való igazodás,
- az eszközök, az egyéni fejlesztőszoba és a tornaszoba használatának összehangolása az óvodai csoportok között.

Tartalom:

- A folyamatos játéktevékenységben, azonos időpontban és időtartamban ismétlődnek az étkezések, a mindennapos testnevelés, a testápolás a pihenés.
- A pihenések alkalmával fontos a megfelelő nyugodt légkör biztosítása.
- Nagy hangsúlyt kap az alvás előtti mesélés, éneklés az óvónő részéről.
- A napi és hetirend kialakítása a tevékenységek megszervezése az elért eredmények értékelése az óvodapedagógus feladata, melyet a csoportnaplóban és a személyiséglapon dokumentál.

13.2 Napirend

Időkeret	Állandó tevékenységek
6.45-9.00	Gyülekezés, szabad játék. egyéb szabadon választott tevékenység, kezdeményezés, egyéni fejlesztés.
9.00-10.00	Játékpakolás, teremrendezés, zenés-mozgásos percek, étkezés előkészítése, naposi munka, testápolás, tízórai.
10.00-11.45	Szabad játék, kezdeményezések, drámajáték, levegőzés, mozgás a szabadban, séták, kirándulások, egyéni és kiscsoportos fejlesztés, egyéb szabadon választott tevékenység.
11.45- 12.30	Öltözködés, testápolás, étkezés előkészítése, naposi munka, ebéd.
12.30-13.00	Testápolás, teremrendezés, pihenés előkészítése, mesehallgatás.
13.00-15.00	Délutáni pihenő
15.00-15.30	Testápolás, étkezés előkészítése, uzsonna.
15.30-16.45	Szabad játék, levegőzés, egyéb szabadon választott tevékenység, egyéni képességfejlesztés

13.3 Csoportnapló

A helyi pedagógiai munka tervezése és értékelése a csoportnaplóban történik. Óvodánkban saját magunk által kidolgozott csoportnaplóban rögzítjük a nevelési feladatok tervezését-értékelését, valamint a tevékenységek tartalmát, célját, feladatát, módszereit, megszervezésének formáit, eszközeit és értékelését.

A csoportnaplóban innovációként kompetencitérképen jelöljük a gyermekek fejlettségi szintjeit a különböző területekhez tartozóan, ezeket társítjuk a differenciált feladatokhoz. Egy tevékenységhez 3 féle differenciálási szint tartozik, ezzel biztosítjuk a megvalósítás során az egyéni bánásmód érvényesülését. A differenciálás áthatja a értelmi, szociális, kommunikációs és testi műveltségterületeket.

14. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

Az intézményben a mérés, értékelés egységes szempontok alapján történik, mely a pedagógiai programban meghatározott. A mérés, értékelés rögzítésére szolgáló valamennyi dokumentum – pedagógiai program, anamnézis lap, csoportnapló, kompetencia térkép, fejlődési napló, fejlesztési terv – saját készítésű, nevelőtestületünk által kidolgozott, egymással koherens. A kompetencia térkép saját innováció.

14.1 A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált fejlesztés irányát. Minden gyermek egyéni ütemben fejlődik, egyénileg tudjuk a legjobban segíteni a gyermek fejlődésének, személyiségének kibontakoztatását.

A gyermek minél sokoldalúbb megismerése és hatékonyabb fejlesztése érdekében **a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalma:**

A gyermek anamnézise

A gyermek személyiségének megismerésében és fejlesztésében fontos szerepet játszik a gyermek eddigi élettörténetének, anamnézisének ismerete. Az ebből szerzett információk, az okok feltárása és összefüggések keresése, segít minket a gyermek megértésben, elfogadásában.

Egyéni fejlődési napló

A gyermek óvodába lépésekor, bemeneti szint mérésével ismerjük meg a gyermek aktuális fizikai állapotát, alapvető biológiai szükségleteinek kielégítési módját, érzelmi, akarat, motoros, anyanyelvi, értelmi és szocializációs képességeit.

A családi anamnézis és a bemeneti szint mérés elemzéséből levonhatóak a következtetések, melyek segítenek minket a gyermek megismerésében és további differenciált fejlesztésének tervezésében

A gyermek reális megismerése az eredményes fejlesztés alapja. Óvodánkban a megfigyelés a gyermek megismerésének elsődleges eszköze. Meghatározott céllal és tervszerűen végezzük a megfigyeléseket - spontán játék és szervezett tevékenység közben . A megfigyelési technikák közül a rögzítést részesítjük előnyben, melyhez saját készítésű adatlapjainkat használjuk. Tényszerű adatokat gyűjtünk, igyekszünk a gyermek megfigyelését több oldalról megközelíteni, figyelembe vesszük a gyermek életkorából adódó sajátosságait, érzelmi befolyásoltságát és pillanatnyi állapotát.

Személyiségfejlődési naplónkban meghatározott képességterületek

- testi érettség, motoros képességek
- érzelmi akarat, képességek
- szocializációs képességek
- értelmi képességek
- anyanyelvi képességek.

Az óvodapedagógus a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét, valamint a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat és az elért eredményt félévente (félévkor és évvégén) rögzíti.

A feltárt adatok elemzése során megtudjuk, hogy a gyermek mely területen fejlett melyet tovább erősítünk, és hol van lemaradása amelyben fejleszteni kell. Problémák esetében fontos feladatunk az okok keresése és az összefüggések feltárása. Itt építünk a gyermek anamnézisére és a bemeneti szint mérés során szerzett adatokra is. A gyermek differenciált fejlesztését mindig az önmagához mért fejlettségi szinthez igazítjuk. Maximálisan biztosítjuk a gyermek fejlődéséhez szükséges alapvető feltételeket, biztonságos, harmonikus, szociális és tárgyi

környezetet és a fejlesztéshez szükséges eszközöket. Célunk minden esetben a gyermeket segíteni, az önmagához viszonyított optimális fejlődés elérésében.

Szakértői bizottság által vizsgált gyermekről vezetett dokumentáció

Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a gyermekről a vizsgálat megállapításainak megfelelően, fejlesztési naplót vezetünk mely tartalmazza a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésekre tett javaslatait, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait.

Szülők tájékoztatása

A szülőt tájékoztatjuk gyermekének fejlődéséről és a gyermek fejlődését tartalmazó dokumentáció tartalmáról, melyet a szülő aláírásával igazol.

Gyakorlati munka ellenőrzése, értékelése

Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését a munkaterv részét képező ellenőrzési terv tartalmazza, melyet minden nevelési évben az intézmény vezetője készít el, hajt és hajtattat végre.

15. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodáskort valódi, boldog gyermekkorok tekintjük.

Meg kell becsülni az óvodáskor értékeit, szépségeit, de segíteni kell a következő fejlődési szakasz, az iskolai tanulásra való érettség kibontakozását is.

Véleményünk szerint az iskolaérettség nem más, mint az általunk nevelt gyermeket életének egy pillanatában alkalmasnak látjuk arra, hogy más körülmények között, az eddigiekhez hasonló nyitottsággal lesz képes befogadni az őt érő további nevelő hatásokat.

Óvodai nevelő munkánk során a gyermek személyiségét egységes egésznek tekintjük, melynek harmonikus fejlesztése eredményeképpen, a gyermek az óvodáskor végére a következő kritériumnak kell, hogy megfeleljen.

15.1 Testi fejlettség:

Fontos az arányos testalkat. A gyermek eljut az első alakváltozáshoz, tartóizmainak fejlettsége megfelelő. Elkezdődik a fogváltás. A nagy és kismozgások harmonikusak, koordináltak, kifinomultak. Fontos a fejlett, ép idegrendszer, az agyféltekei dominancia, a kezesség kialakulása. Az iskolai élet zavartalan megkezdése érdekében kívánatos a jó egészségi állapot.

15.2 Értelmi fejlettség

Az értelmi fejlettség jelentős jegye a szándékos és tartós figyelemre való képesség. Akaratlagosan szabályozza figyelmét 5-10 percig, a figyelem terjedelme 2-3 dologra terjed ki. Az iskolaérett nagycsoportos szándékosan emlékezik közeli és régebbi eseményekre.

Emlékképeiből képzeleti képet alkot, elemi fogalmakkal rendelkezik, melyek ítéletek, következtetések eredményeként állnak elő. Érdeklődését nyitottság jellemzi, új elemeket képes beilleszteni a már meglévő ismereti rendszerébe.

A gondolkodás megfelelő fejlettsége esetén a gyermekek ebben a korban már ismerik az elemi számfogalmakat, megértik a dolgok közötti oksági viszonyokat.

Az észlelés fejlődésében az alak-háttér diszkrimináció a rész-egész viszonyának helyes felismerése a döntő. Óvodáskor végére kialakul az alak nagyság-, szín konstancia.

Térészlelésének fejlettsége olyan szintű, hogy meg tudja nevezni a téri viszonyokat, és végrehajtja a térben vonatkozó utasításokat, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Rendelkeznie kell a továbbiakban bizonyos fokú készségekkel, mint a rajz-, írás-, beszédképesség, valamint elemi ismeretekkel önmagáról, környezetéről.

15.3 Szociális fejlettség

Szükséges az érzelmi, akarat és társas magatartás olyan fokú fejlettsége, amely alkalmassá teszi a gyermeket az iskolai életre. Az iskolai érett gyermek önállósága fokozódik.

Képes alapvető szükségleteit (öltözködés, tisztálkodás, étkezés terén) önállóan kielégíteni. Alkalmazkodik környezet elvárásaihoz (társakhoz, felnőttekhez), kialakulóban vannak azok a magatartásformák, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Szabálytudata, feladattudata, feladattartása kialakulóban van.

Rendelkezik az akarat és az önfegyelmességével.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodákor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A Mackó Kuckó Óvodai program által adott néphagyomány-ápolás, a környezet tisztelete és védelme a következő képességeket, emberi tulajdonságokat alakítja, fejleszti a gyermekekben:

- A népi gyermekjátékok által fejlődnek nagymozgásaik, finom-motorikájuk, egyensúlyérzékük.
- A kirándulások a teherbíró képesség növelését segítik elő amellet, hogy ismeretet, tapasztalatot szereznek szűkebb és tágabb környezetükről, növényekről, állatokról.
- Figyelmük, koncentrálóképességük fejlődik, érdeklődőbbek, fogékonyabbak az új ismeretek befogadására.
- A virágoskert gondozása, az udvar takarítása alkalmával megtanulják a szerszámok használatát, ismerik a baleseti forrásokat, a kitartásuk erősödik a munka eredményének megtapasztalásával. A szem-kéz koordináltabb a szerszámok használata közben.
- Sikerélményt tapasztalnak egy-egy helybéli dal, mondóka, játék, dramatikus játék megtanulásával, mely által memóriájuk, emlékezetük pontosabb, megbízhatóbb lesz.
- A néphagyomány-ápolás által a közösségi magatartásuk változik, fejlettebb lesz. Jellemző az egymás segítése, biztatása, az együttlét, az együttjátászás, együtt éneklés öröme.
- Élesen elkülönül a nemi jelleg, a (fiú-lány magatartás), a nemi szerepek erősödnek.
- A népi szabályjátékok játszásában az egészséges versenyszellem alakul ki.
- A kirándulások, séták, versenyek által szerzett közös élmények közösségi emberré alakítják, formálják a gyermekeket.

16.AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

16.1 A család és az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, kiegészíti azt. A kettő összhangjára való törekvés, az intézmény folyamatos, szoros együttműködése a szülőkkel a gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének feltétele. Az együttműködés az egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolat kialakításában fontos feladat. A gyermek nevelése elsősorban a család feladata. Az óvodai nevelésünk ezt kiegészítve és erősítve járul hozzá a gyermekek személyiségfejlődéséhez.

Cél:

- A családtámogató, nyitott óvoda rendszerének kialakítása, megvalósítása, együttműködés kialakítása, ápolása.

Feladat:

Meg kell ismernünk a családok szociális helyzetét, nevelői légkörét, hogy össze tudjuk hangolni nevelési módszereinket a kettős nevelői hatás elkerülése érdekében.

A szülők igénye szerint különböző szolgáltatásokra adunk lehetőséget.

A család és az óvoda kölcsönös megismerésének lehetőségei:

- családlátogatás - különös tekintettel az új és hátrányos helyzetű családokra,
- a családok nevelési módszereinek megismerése, bizalmas, őszinte légkör megteremtése, ápolása céljából,
- a szülő látogatása az óvodában, különösen a beszoktatás idején, ismerjék meg az új környezetet, a szülő és gyermek közötti érzelmi viszony megtartása,
- szülői értekezletek:
 - összevont szülői értekező, szülők fóruma
 - csoportonkénti: az óvodai élettel való ismerkedés, kölcsönös segítségnyújtás szokásrendszer megismerése,
- nyílt napok: a szülő tájékoztatása a szakmai munkáról, szülő-gyermek együttjátszása, közös alkotótevékenységek szervezése, a szülők segítségadása egy-egy jeles nap előtti előkészületben, lebonyolításban,
- közös kirándulás szülővel, a gyermekek iránti felelősségérzet növelése, közös élmények szerzése,
- szülők, nagyszülők munkájának, hobbijának bemutatása, a tágabb környezettel való ismerkedés, a szocializálódás elősegítése,
- naponkénti találkozás, párbeszéd a szülő-óvónő között, aktuális problémák megbeszélése, tájékoztatás, tájékozódás a gyerekekről,
- négy szemközti megbeszélés, az óvónő bizalmat ébresztő, elfogadó, támaszt nyújtó személyes beszélgetése a szülővel, a közös megoldás keresése érdekében.

A szülői munkaközösség szerepe:

Aktív kezdeményező szerepet vállalnak és kapnak:

- a Mikulás ünnepség előkészületeiben, lebonyolításában

- Hagyományőrző Mihály-nap szervezésében
- az évről-évre megrendezendő jótékonyági bál megszervezésében
- a ballagás és a pedagógusnap szervezésében, lebonyolításában.
- fontos szerepet kap az óvoda és a család kapcsolatának alakulásában.

16.2 Az óvoda és az iskola kapcsolattartása

Cél:

- Azoknak a gyermekközpontú törekvéseknek a megtalálása és közös felvállalása, amelyek megkönnyítik a gyermekek iskolába lépését az óvodából.
- Egymás programjának, és pedagógiai elveinek megismerése, tiszteletben tartása
- Közös szakmai fórumok, rendezvények szervezése

Feladat:

- A közös munkaközösségi foglalkozások szervezése,
- A nevelőmunka kölcsönös megismerése, tapasztalatok megbeszélése
- A gyermekek iskolai beilleszkedésének megkönnyítése, a kudarc nélküli iskolakezdés érdekében

Kapcsolattartás formái:

- Óvónői látogatások az első osztályba (nyomon-követés)
- Mihály napi vásár az iskolások részvételével
- Karácsonyi vásár az iskolában az óvodások részvételével
- A tanköteles gyermekek szüleinek tájékoztatása az óvodai szülői értekezleteken a tanítónők által.
- Nagycsoportos gyermekek ismerkedése az iskolával.
- Községi ünnepeken való közös részvétel

16.3 Az óvoda és a közművelődési intézmény kapcsolata

Cél: A kultúra iránti igény kialakítása, a könyv szeretetére, védelmére nevelés.

Feladat:

- „olvasóvá” nevelés, az olvasási kultúra megalapozása
- részvétel megszervezése a művelődési ház programjain

Kapcsolattartásunkra a kölcsönös kezdeményező készség a jellemző. A Művelődési Ház programja színvonalas gyermekműsorokkal várja a gyermekközösséget. (Bábelőadás, zenés-táncos műsor, színházi előadás).

A Művelődési Ház által szervezett ünnepek, előadások, kiállítások és egyéb programok állandó résztvevői az óvodás gyermekek és az óvoda dolgozói.

16.4 Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Cél:

- A fenntartó feladat-ellátási kötelezettségének biztosítása
- A intézmény minőségi működésének biztosítása
- Egymást segítő, tisztelő kapcsolat fenntartása

Feladat:

- Az óvoda törvényes működésének a feltételrendszerének biztosítása.
- A fenntartó biztosítja az intézmény szakmai önállóságát.
- Az intézmény vezetője évente beszámolási kötelezettséggel tartozik a fenntartó felé

Formája: Az óvoda vezetője rendszeres személyes kapcsolatot tart az óvoda fenntartójával.

16.5 Az egészségügyi intézmények és az óvoda kapcsolattartása

Cél: A gyermekek fejlődésének, egészségi állapotának figyelemmel kísérése, prevenció.

Feladat:

- rendellenességek kiszűrése és prevenciója
- az óvodába járó gyermekek összetétele miatt fokozott és rendszeres egészségügyi ellenőrzések megszervezése
- segítségnyújtás a szülők részére

Formái:

- az orvos, fogorvos és a védőnő látogatásai az óvodában
- a gyermekek megjelenése a tanácsadóban
-

16.6 Szakmai szervezetek és az óvoda kapcsolattartása

Pedagógiai Szakszolgálattal való kapcsolattartás

Cél:

Szakmai kapcsolat – a rászoruló gyermekek egyéni fejlesztésének az óvodapedagógusok szakmai fejlődésének segítése.

Feladat:

- munkaközösségekben való aktív részvétel,
- továbbképzések, tanfolyamok szervezésén való részvétel,
- pedagógiai, pszichológiai szűrővizsgálatok elvégzettetése, a gyermek utalása pedagógiai vélemény készítése,
- iskolaérettségi vizsgálatok megszervezése szükséges esetekben,
- fejlesztő és logopédiai foglalkozások megszervezése.

Megyei Szakértői Bizottsággal való kapcsolattartás

Az általa közölt határidőben fogadja a Szakszolgálat által beküldött gyermekeket, javaslatot tesz a gyermek óvodai fejlesztésére és tanköteles korú gyermeknél az ideális iskolatípusra.

16.7 Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és az óvoda kapcsolattartása

Cél: A halmozottan hátrányos, hátrányos és veszélyeztetett helyzetben élő gyermekek és családjaik segítése.

Feladat:

- az 5. életévüket betöltött gyermekek megkeresése,
- az óvodáskorú gyermek napközbeni ellátásának biztosítása szükség esetén 3 éves kortól,
- a családlátogatások alkalmával szerzett tapasztalatok megbeszélése, esetmegbeszélések.

16.8 A történelmi egyházakkal való kapcsolattartás

A szülő kérésére szervezett fakultatív hitoktatás az óvodában, az óvodai foglalkozások rendjéhez illeszkedik. A fakultatív hitoktatással kapcsolatos feladatok ellátása során együttműködünk a vallási közösséggel.

A rendelkezésére álló eszközökkel biztosítjuk az óvodai fakultatív hitoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket, a helyiségek rendeltetésszerű használatát, a jelentkezéshez és működéshez szükséges feltételeket. A fakultatív hitoktatás tartalmának meghatározása, a fakultatív hitoktatásban közreműködő személy alkalmazása és ellenőrzése a vallási közösség feladata. Tiszteletben tartjuk a gyermekek és a családok világnézetét, értékrendjét. Senkit nem kényszerítünk vallásuk, nézetük megváltoztatására.

16.9 A járásban működő óvodákkal való kapcsolattartás

Célunk a járási intézményekkel ápolt jó kapcsolat fenntartása, annak továbbfejlesztése.

A járás óvodáiban szervezett rendezvények (pl. gyermektáncfaló), lehetőséget biztosítanak arra, hogy az óvodapedagógusok mellett a gyermekek is találkozassanak egymással. Lehetőség szerint megszervezzük óvodánkban a Mese-délelőttöt, szintén a járás óvodásai számára.

A különböző településről érkező gyermekek, más-más pedagógiai program szerint nevelkednek, más-más környezetből érkeznek, így ezek a találkozók helyet adnak a különbözőségek megismerésére, elfogadására. A gyermekek a rendezvényekről való hazaérkezés alkalmával megoszthatják társaikkal a tapasztalataikat, élményeiket.

A járásban szervezett továbbképzések, jó gyakorlatok bemutatása, valamint egymás óvodájában való hospitálások, lehetőséget adnak arra, hogy az óvodapedagógusok adott témában új információkhoz jussanak, fejlesztési és nevelési eszköztárukat bővítsék, megújítsák, személyes tapasztalataikat megosszák egymással és jó gyakorlataikat átadják kollégáiknak.

16.10 Civil szervezetekkel való kapcsolattartás

Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Kapcsolatban állunk a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. A hatékony együttműködés érdekében célunk a Roma Nemzetiségi Önkormányzat bevonása az intézmény munkájába, fontosnak tartjuk a párbeszédet a hátrányos szociokulturális környezetből érkező gyermek

esetében a párbeszédet a hiányzások csökkentésének megoldása érdekében. Közösen törekszünk a sikeres iskolakezdés elősegítésére.

Segítségüket kérjük a szülőkkel történő kapcsolattartás hatékonysága miatt.

Törekszünk a gyermekek identitás tudatának erősítésére. Fontosnak tartjuk egymás kultúrájának tiszteletben tartását, a nyitottságot és a másság elfogadását.

17.SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

*„Keresem minden gyermek titkát és kérdezem,
hogyan segíthetnék abban, hogy önmaga lehessen.”*

(Janese Korczak)

Sajátos nevelési igényű gyermekek azok, akik testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd, akik oly mértékben korlátozottak fejlődési, nevelési és tanulási lehetőségeikben, hogy eredményes fejlesztésükhöz a sérülés specifikumának megfelelő szakember ellátása is szükséges.

Helyzetelemzés:

A pedagógiai program a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését vállalja fel. A Pedagógiai Szakszolgálattal együttműködve az enyhe fokban sérült értelmi fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő gyermekek egyéni rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésére vállalkozik intézményünk.

A gyermekek között nagyok az egyéni fejlettség terén mutatkozó különbségek, ami indokolja az egyéni fejlesztést.

A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek integrált nevelésének programja a Körzeti Pedagógiai Szakszolgálat, és a Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság által vizsgált, és a szakvéleményük alapján fejlesztésre javasolt gyermekekre vonatkozik.

A program célja:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek szakember által történő egyéni fejlesztése
- A gyermekek felzárkóztatása (részképesség-zavar, beilleszkedési és magatartászavar, életkortól való lemaradás, dyslexia veszélyeztetettség, megkésett beszédfejlődés)
- A Körzeti Pedagógiai Szakszolgálat által még egy évre óvodába maradó gyermekek iskolai előkészítése, iskolaérettség elérése a tanulási részképességek fejlesztésével.
- Korrekció, egyéni képességek egyéni ütemű fejlesztése
- Esélyegyenlőtlenség megszüntetésére való törekvés.
- Időbeni felismerés – fejlesztés.

- Az egyenlő hozzáférés biztosítása
- Az együttnevelés során segítsük a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedését, önállóságra törekvését, és fejlesszük képességeiket.
- Az ép és a sajátos nevelési igényű gyermekek közötti kölcsönös elfogadás és tolerancia kialakításával segítsük elő a szocializációt. A harmonikus, nyugodt biztonságot adó óvodai környezetben természetessé válik a gyerekek között személyiségük különbözősége.
- A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését erősítsék azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyet a gyermek az óvodai élet során a mindennapokban megél.
- A nevelés hatására énképük, az önértékelésük, az akaraterő, alkalmazkodó készség, az önállóságra törekvés az érzelmi élet, az együttműködés pozitív irányba fejlődjön.
- A gyermekek jogainak érvényesítése, esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.
- Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden támogatást, szakirányú fejlesztést is megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

A program feladata:

- Diagnosztizálás a személyiséglap, egyéni képességfejlődés mutatói alapján történik, a fejlesztés egyéni fejlesztési terv készítésével valósul meg, a fejlesztést követő három hónap után formatív értékeléssel mérjük a gyermekek fejlettségét.
- Szükség esetén a Körzeti Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálatának kérése, a vizsgálati eredmények alapján a kijelölt területeken történő fejlesztés.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusokkal történő rendszeres konzultáció – az egyéni ütemű fejlődés figyelemmel kísérése – a fejlesztés során a következő feladatok megbeszélése.
- Az integrált és egyéni fejlesztés egymásra hatásának közös elemzése.
- A logopédussal, gyógypedagógussal, fejlesztőpedagógussal való konzultáció az ezen a területeken speciális fejlesztést igénylő gyermekek esetében.
- A szülők folyamatos tájékoztatása arról, hogy milyen eredménnyel halad gyermekük fejlesztése.
- Az otthon is fejlesztést igénylő gyermekek esetében a feladatok megbeszélése, a gyakorlás módjának ismertetése a szülővel.

A program tartalma:

- A diagnosztizáló mérésre, a szakértői véleményre épülő egyéni fejlesztési tervek elkészítése a szakemberek jóváhagyásával történik.
- Az egyéni fejlesztési tervek a képességek hierarchiájára épülnek, és a fokozatosság elvét követik. Tovább lépés csak az alacsonyabb szint teljesítése esetén lehetséges. A fejlesztés kiinduló pontja mindig egy fokozattal nehezebb, mint ahol az adott gyermek tart, mert csak így valósulhat meg a fejlesztés.
- Szükség esetén visszatérés az alacsonyabb szintre.
- A gyermek életkorának, adott fejlettségi szintjének megfelelően játékos módszerekkel és eszközökkel, a játékba integrált tanulással valósul meg a fejlesztés.

Az egyéni fejlesztés területei:

Mozgásfejlesztés

Cél:

- A gyermekek nagymozgásainak pontosítása, finomítása, a tempó, a ritmus, az irány egyre tudatosabb kontrollja, a mozgáskoordináció készségi szintre fejlesztése
- A finom-motorika fejlesztése, a szem- kéz koordinációjának kialakítása

Feladat:

- A testi képességek a fizikai állóképesség, erőnlét fejlesztése, (kondicionálás)
- A sikeres mozgásos feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése
- A nagy és finommozgások, fejlesztése,
- Az egyensúlyfejlesztés,
- A laterális fejlesztése, a dominancia erősítése
- A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése,
- A vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó, az azt kiegészítő szerepű mozgások gyakoroltatása
- Ritmusérzék fejlesztése
- A problémamegoldások erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal,
- A mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolható szókészlet fejlesztése.
- Mozgáskedv megőrzése

- Mozgástapasztalatok bővítése
- Az érzelmi és szociális képességek fejlesztése

Tartalma:

- Nagymozgások fejlesztése: járás, futás, ugrás, csúszás, mászás, kúszás,
- Egyensúlygyakorlatok: állás, járás, kúszás, ugrás
- Finom-motorika fejlesztésére: gyurmázás, építés, hajtogatás, fűzés, puzzle játékok, vágás, rajzolás, festés, színezés
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztésére: célba dobás, labda és babzsák játékok, ugrókötelezés, karikagyakorlatok, ugróiskola
- Megvalósul: szabad játékban, kötelező testnevelési foglalkozásokon, mindennapos testnevelésben.

Testséma fejlesztése

Cél:

- a testrészek differenciált megismerése a testrészeken végzett mozgásokon keresztül,
- a test zónáinak kialakítása és tudatosítása
- a laterizáció alakítása
- jobb vagy bal kéz dominanciájának kialakítása.

Feladat:

- a testrészek, a szervezet és környezete közötti térbeli relációk megismertetése,
- a test koordinációjának, személyi zónájának alakítása,
- a testrészek és funkcióinak megismertetése, nyelvi megfogalmazása,
- az oldaliság alakítása, az egyensúly, a függőleges középvonal egyensúlyának elsajátítása speciális mozgásos feladatok gyakoroltatásával,

Tartalma:

- Az adott képességfejlesztésnek megfelelő fejlesztő játékkal.

Percepció fejlesztése

Cél: A látott, hallott, tapintott dolgok nyelvi kifejezőjének ismerete.

Feladata:

- az auditív, a vizuális és a taktilis percepció differenciált fejlesztése,
- a látott-hallott információk összekapcsolásának képessége, motoros visszaadása,
- rövid idejű vizuális-verbális memória fejlesztése,
- szándékos figyelem fejlesztése,
- a tapintásos, mozgásos észlelés fejlesztése.

Tartalma:

Vizuális észlelés:

A szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása, a szem-fixációs működésére, vizuális zártság-egészlegesség, időrendiség, ritmus, memória fejlesztéseinek játékait alkalmazva.

Alaklátás és formaállandóság:

Alak-, formalítás kialakítása, méretek felismerése, minta kirakása, rajzolása, festése, részek, alakzatok összerakása.

Tapintásos észlelés:

Gyurmázási technikák, formák méretek alakítása, változtatása, ritmus, sorminta készítése, tapintással tárgy felismerése.

Mozgásos észlelés:

Behunyttal szemmel mozgások végzése, egymás hátára rajzolással képi forma felismerése, megismétlése.

Térbeli viszonyok:

Alapvető térbeli irányok megismerése saját testrészeinek közvetítésével, térbeli irányok megismerése, verbális kifejezése.

Hallási észlelés:

Természet hangjai, saját hangjuk, ritmus letapsolása, ritmus visszaadása, azonos hangzókkal, szótaggal kezdődő szavak felsorolása.

Keresztcsatornák fejlesztése:

Vizuális-tapintásos, vizuális-auditív, vizuális-kinesztetikus, hallási-tapintásos, inter-szenzoros működtetése, szem-kéz koordináció finommotoros kontroll fejlesztésének játécai.

Verbális képességek fejlesztése

Cél:

A gyermekek mozgás-testséma és percepció fejlesztését szolgáló fogalmak tudatosítása, mentális séma kialakítása.

Feladat:

- tárgyak megnevezése, fogalom-alkotás kialakítása, fejlesztése,
- térbeli viszonyok megismertetése, irányok, helyzet, idő megnevezésével,
- szókincsbővítés,
- osztályozás, alapformák, alapszínek, méretek megnevezése,
- hasonlóság, különbözőség, ellentét felismertetése.

Tartalma:

Fejlesztő játékokkal, játékba integrált tanulással a verbális képességek fejlesztése

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodáskorúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek az óvodai csoportban megél. Integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos fejlesztésről, gyógypedagógiai megsegítésről.

A megismerő funkciók organikus okra visszavezethető tartós rendellenességével küzdő gyermekek, és a megfigyelés alá helyezett gyermekek fejlesztése a szakértői vélemény figyelembevételével, a szakértői bizottság által javasolt szakember által, és a vele történő szupervízió alapján történjen az általuk javasolt területeken.

Az ép és fejlett részképességekre kell építeni, azokat erősíteni, továbbfejleszteni, hogy a nem kellően fejlett képességterületek is fejlődhessenek. Fejlesztésük játékos, örömteli és a gyermek számára sikerélményt nyújtó legyen. A sajátos nevelési igényű gyermeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg, az elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez. Ezzel elérhető lesz, hogy a gyermekek örömmel vegyenek részt a speciális foglalkozásokon, és szívesen járjanak óvodába.

Kötelező dokumentáció:

- A Járási Pedagógiai Szakszolgálat és a Szakértői Bizottság szakvéleményei
- Egyéni fejlesztési tervek
- Személyiséglap, egyéni fejlesztési terv

Eszközigény:

- „Képességmérés az óvodában” (rövidített mérési eljárás a tanulási zavarok kiszűrésére és fejlesztésére).

- Testhenger, gólyaláb, trambulín stb.
- Joy-Toy Tekergők – térpercepció fejlesztés és diszgráfia prevenció
- Az én városom – matematikai gondolkodás, környezet
- Fogantyús PUZZLE – lateritás, diszlexia
- Lottójátékok – szituációk, helyzetek és irányok
- Formák és testek
- Érzékfejlesztő II. – taktilis
- Logikai színikirakó
- Arc és test PUZZLE
- Gyöngyfűző készlet, dominók
- Párosító PUZZLE
- Rakd sorba és mesélj – ok- okozati viszonyok, vizuális és verbális észlelés, figyelem, emlékezet
- Gombok, gyöngyök, Pötyi

A fejlesztés szervezeti keretei:

- Integráltan az adott csoportokban az ott dolgozó óvodapedagógusok által.
- Egyéni fejlesztés szakvélemény szerint.

18. A CIGÁNY NEMZETISÉGHEZ TARTOZÓ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

„ A gyermek önálló lény, nevelői feladatunk éppen abban áll, hogy minél mélyebben megismerjük őt, képességeit, érdeklődését, de ennek megfelelően segítsük hozzá ahhoz, hogy a számára legmegfelelőbb életút kiformalódhasson ...”

(Dr. Popper

Péter)

Helyzetelemzés:

Községünk lakosságának 35%-a cigány etnikumhoz tartozik. Az óvodás korosztály esetében meghaladja az 60%-ot, mely a jelenlegi születési adatok birtokában stagnálást mutat. Óvodai nevelésük integráltan valósul meg.

Óvodánkban a cigány nemzetiség óvodai nevelése magyar nyelven történik, mivel az itt élő családok nem ismerik a cigány nyelvet. Nem ismerik, nem ápolják ősi hagyományait, nem űzik az ősi kézműves mesterségeket sem. Nem jellemző a zenélés sem, családi összejöveteleken táncolnak, melyen a zenét magnetofon szolgáltatja. A legújabb IKT eszközökkel rendelkeznek. Öltözködésükben az aktuális divatot követik, a hagyományos viselet még az idősebb korosztálynál sem jelenik meg.

Egyre inkább átveszik a többség szokásait, gyermekeiket egyházi szertartás keretében megkeresztelik, templomba járnak néhányan.

Egyre több család igyekszik betartani az elemi viselkedési szabályokat. Lakásaik komfortosak, főleg ott, ahol a többségi lakosság szomszédságában élnek. Ők életvitelükben is igyekeznek alkalmazkodni környezetükhöz.

6-9 család életkörülményei a többféle juttatás (szociális járadék, családi pótlék, gyermeknevelési támogatás stb.) ellenére is nagyon szegényesek, elhanyagoltak. A hónap végére a 4-10 gyermekből álló családnak nem telik ennivalóra, a beteg gyermeknek a gyógyszer kiváltásában is az Önkormányzat nyújt segítséget.

Az állami szociálpolitikai kedvezmény elvonásának következménye a lakhatás megoldatlansága. A kedvezménnyel megépült lakások java része mára lakhatatlan. Szűkös a hely, nincs megfelelő bútorzat, hiányoznak a higiénés feltételek. Az újonnan bevezetett szociálpolitikai kedvezménynek köszönhetően a lakhatási körülmények megoldódni látszanak. Gyakran előfordul a lopás, emiatt több szülő börtönviselt.

A szülők iskolázottsága nagyon alacsony, jelen van az analfabetizmus, többen nem jutottak el a nyolc osztály befejezéséig, ezért magas a halmozottan hátrányos helyzetűek száma.

Az OKJ-s tanfolyamoknak köszönhetően alapjártasságot szereztek. Van képzett szakmunkás is.

A gyermekek 3 éves kortól történő beóvodázás elősegítette az iskolai alkalmasságukat is. Leginkább annak a szülőnek javasoljuk még egy tanévre gyermeke óvodai nevelését, akinek Pedagógiai véleménye indokolja. Stagnál azoknak a gyermekeknek a száma, akiket a Járási Pedagógiai szakszolgálat a Megyei Szakértői bizottság elé utal, ahol a nehezen fejlődő gyermeket folyamatos figyelemmel kísérés alá vonják.

A bölcsőde működésének és a jól működő szakmaközi kapcsolatoknak köszönhetően egyre több azoknak a gyermekeknek a száma, akik iskolaérettek lesznek tanköteles korukra.

Az igazolatlanul mulasztott napok nincsenek, vagy elenyészőek a gyakori családlátogatások miatt. Gyakran igénybe vesszük a Gyermekjóléti szolgálat munkatársainak, a védőnő segítségét ebben.

A rendszeresen járó gyermekek megszeretik az óvodai életet, ragaszkodóak a felnőttekhez.

Összehangolt önkormányzati, egészségügyi, gyermekjóléti szolgálat, gyermekvédelmi felelős és a pedagógiai munkának köszönhetőek az eredmények.

A bölcsődébe nem járt gyermekek fejlettségének jellemzői:

Mozgásfejlettség:

Lemaradás a térbeli tájékozódás a mozgás koordináció és finommozgás terén mutathatók.

Értelmi fejlettség:

Figyelmük szétszórta, nem látják az ok-okozati összefüggéseket, időbeli relációk ismerete bizonytalan. Motoros feladat verbális visszaadására nem képesek, a lényeges mozzanatot nem tudják megfigyelni.

Nyelvi kifejezőképesség:

Hiányos, szegényes a szókincsük, kifejezőmódjuk egyszerű és durva, beszédritmusuk lassú, vagy gyors, vagy akadozó, nincsenek szilárd fogalmaik. Gyakori a pöszeség vagy egyéb beszédhibák.

Szociális fejlettség:

Zárkózottság, visszahúzódás épp úgy jellemző, mint a nyugtalanság, erőszakos veselkedés, agresszió, kapkodó feladatvégzés, játék, lassú munkatempó a tanulási feladatoknál, a kitartás

hiánya. A társadalmi beilleszkedés zavara, a társas kapcsolatokban fellépő önszabályozási nehézség megnyilvánulása.

Higiénés szokások:

Az alapvető higiéniai, egészségügyi szokások, a testápolás hiánya, a gondozatlanság, az évszakoknak megfelelő hiányos öltözködésük (alsónemű hiánya), táplálkozásuk egyoldalú.

Az integrált nevelés célja:

- A faluban élő óvodáskorú cigánygyermek beóvodázása 3 éves kortól kezdve.
- Az óvoda és a családok közötti kapcsolat alakítása, a gyermekeken keresztül a családok életszemléletének formálása.
- Alapvető egészségügyi és higiéniai szokásrendszer kialakítása
- Az anyanyelvi kultúra kialakítása
- Egyenlő hozzáférés biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése a sikeres iskolakezdéshez
- A cigány nemzetiség őrzött hagyományainak ápolása az óvodai élet tevékenységrendszerében
- A másság elfogadtatása, identitástudatuk kialakítása.

Az integrált nevelés feladatai:

- Családias, barátságos légkör megteremtése és a rugalmas, gyermeki szabadságot biztosító napirend kialakítása.
- A családi nevelés kiegészítése a személyi higiénia területén, az óvodában kialakított szokásokkal, példamutatás a szülők felé.
- A megfelelő higiénés feltételekkel a megfelelő táplálkozással, szabadban történő változatos mozgáslehetőségek biztosításával, a testi edzettség fejlesztése, ellenálló képesség növelése. Ennek érdekében hatékonyabb együttműködés fenntartása a védőnővel és a háziorvossal.
- A szocializáció érdekében erkölcsi értékek, magatartásformák közvetítése (felelősségtudat, szabálytudat, empátiás készség, és kitartás a munka eredményének megbecsülése).
- Változatos játék – , és munkatevékenységek biztosítása, építve a gyermeki érdeklődésre, kíváncsiságra, utánozásra.

- A mentálisan retardált tanulásban akadályozott gyermekek speciális fejlesztése szakemberek bevonásával.
- Kultúrájuk közvetítése mesékkel, versekkel.
- Eltérő kulturális értékek tiszteletére nevelés.

Nevelési alapelvünk

- Tiszteletben tartjuk mások méltóságát és szabadságát.
- A fokozatosság elvét szem előtt tartva támogatjuk a gyermekek fejlődését.
- Pozitív nevelési módszerek (dicséret, ösztönzés...) segítségével sikerélményhez juttatjuk a gyermekeket.
- Elfogadjuk a családok szocio-kulturális környezetének különbségét, etnikai hovatartozását, mert csak így tudunk velük együtt-nevelő kapcsolatot teremteni.

Multikulturális és interkulturális nevelés

Multikulturális nevelés

A különféle kultúrákkal, kulturális csoportokkal való együttműködés megalapozására irányul: verbális és nonverbális készségek kialakítása, más csoportokkal való kommunikációt, kapcsolatot lehetővé tevő kooperációs képességekkel együtt.

Ismeretekkel kell rendelkezni a kulturális különbségek terén, ismerni kell a társadalomban lévő emberi viszonyok jellegzetességeit ahhoz, hogy a multikulturális nevelés megvalósulhasson.

Interkulturális nevelés

Más kultúrákkal, társadalmakkal, társadalmi csoportokkal létre jövő pozitív kölcsönhatások megerősítése:

- kulturális sokszínűség
- kisebbségek jogainak elismerése
- egymás mellett élő népek eltérő életvitele között az együttműködés lehetőségeinek megtalálása, működtetése az óvodai nevelés keretében.

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Egészséges életmódra nevelés:

Cél:

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása, a szükségletek kialakítása és kielégítése.

Feladat:

- Az óvónő az öltözékével, megjelenésével mintát ad a gyermekeknek.
- Egyénileg segítse a táplálkozási, tisztálkodási, és öltözködési szokások kialakulását.
- Az egészséges életrend érdekében megkeresi a családdal a hatékonyabb együttműködési formákat.
- Állandó kapcsolatot tart a védőnővel, gyermekjóléti szolgálattal, közösen végzik a családlátogatást a veszélyeztetett gyermekeknél.

Tartalom:

- A testápolás szükségleteinek és szokásainak kialakítása.
- Kulturált étkezés szokásai, egészséges táplálkozás.
- Tiszta, esztétikus, önálló öltözködés.
- Megfelelő életritmus, helyes napirend kialakítása.
- Környezetük tisztaságának megőrzése és ápolása.

Az érzelmi nevelés és szocializáció kialakítása

Cél:

- A cigánygyermek beilleszkedésének segítése az óvodai közösségbe.
- A társadalmi közösségi élet norma és szabályrendszerének megismertetése és elfogadtatása.

Feladat:

- A családi nevelés, az eltérő értékrend megismerése, a pozitív értékre való támaszkodás.
- Példamutató magatartás a gyermekekkel való kapcsolat kialakításában.
- Közös élményekre épülő lehetőségek kihasználása.
- A különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyereket elfogadó szeretettel, példát mutató figyelemmel segítse.
- Lehetőségek nyújtása, hogy a gyerek gyakorolja azokat a viselkedési, udvariassági formákat, amely a kapcsolattartáshoz, a csoportban éléshez nélkülözhetetlen.

Tartalom:

- Az alapvető erkölcsi értékek és normák megtapasztaltatása a drámajátékon keresztül: becsület, feladattudat, tisztesség.

Értelmi fejlesztés

Cél:

- Az iskolai tanuláshoz szükséges részképességek megalapozása
- A szenzomotoros képességek, és a kognitív képességek: emlékezés, figyelem, képzelet, gondolkodás fejlesztése.

Feladat:

- Változatos tevékenységek élmények biztosításával a gyermeki érdeklődés, kíváncsiság kielégítése
- Aktív cselekedtetéssel az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatni a gyermekeket a szemléletes tapasztalaton alapuló fogalomalkotásig
- A differenciált bánásmóddal jutassa el az óvónő a gyermeket a saját értelmi képességeinek legmagasabb szintjére.

Tartalom:

- Műveltség tartalmak bővítése, a meglévő tapasztalatok ismeretek rendszerezése, fejlesztő játékokkal.

Anyanyelvi nevelés

Cél:

- A társadalmi kultúránknak és az életkornak megfelelő beszédfejlettség elérése.
- A kommunikáció fejlesztése, bővítése.

Feladat:

- Tájékozódás a gyermekek anyanyelvi fejlettségéről, a családok anyanyelvi kulturáltságáról.
- A gyermekek beszédkedvének felkeltése, szókinccs gazdagítása, fogalomismeret kialakítása.
- Differenciált egyéni bánásmód alkalmazása a nyelvileg hátrányos helyzetű gyermekeknél.
- A beszédértés, beszédtechnika fejlesztése.
- A képeskönyvek nézegetésén keresztül a könyvek szeretetére, az "olvasásra" nevelés.
- Saját mondatviláguk értékes elemeinek bemutatása, meséken, verseken keresztül.
- A logopédiai fejlesztésben részesülő gyermekek segítése gyakorlással.

Tartalom:

- szituációs játékok
- drámajáték, helyzetgyakorlatok
- bábozás, dramatizálás
- képolvasás, képeskönyvek nézegetése
- légzés és beszédtechnikai játékok.

Műveltség területek

- Az irodalmi és zenei anyagok megválasztásánál a cigány kultúra hagyományait, irodalmi és zenei anyagát is felhasználjuk.
- Tartsunk rendszeres élő kapcsolatot a helyi könyvtárral, vegyünk részt rendezvényein.
- A tevékenységekben szerepeljenek a cigány játékok, versek, mesék dalok és táncok. A hangszereken való játéknak, drámajátékoknak és a bábozásnak kiemelt szerepet biztosítunk.
- Az ábrázolás területén a gyermekeknek lehetőséget biztosítunk sajátos szín- és formaviláguk megjelenítéséhez. Természetes anyagok felhasználásával népi technikák megismerésével ismerkedhetnek meg az ősi cigány szakmákkal, például: fazekasság, kosárfonás, bádogos munkák, teknővájás, seprűkészítés, stb. – szülők bevonásával. Lehetőséget adunk arra, hogy cigány alkotók, zenészek, mesemondók, festőművészek alkotásait megismerjék.
- Sokféle mozgáslehetőséget biztosítunk, melyek fejlesztik a gyermek természetes mozgását, testi képességeit, az értelmi struktúrákat, segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, növelik az alkalmazkodó képességet. (óvodai sport tevékenységek, versenyek, tánc)
- Biztosítjuk a környezet megismerését, a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzést. Nagy gondot fordítunk a környezettudatos életvitel megalapozására.

Az óvodai élet megszervezése

- A család óvoda kapcsolatát a megértő együttműködés segíti. Meg kell nyernünk a szülők bizalmát, ahhoz, hogy gyermeküket szívesen hozzák óvodába.
- Tegyük lehetővé, hogy a szülők meggyőződhetnek arról, hogy gyermekük szerető környezetbe került.
- A gyerekek óvodai beszoktatását türelem, megértés, gondoskodás, segítség jellemezze.
- Legyünk tekintettel sajátosságaikra.

- Napirendünkben biztosítsunk minél több időt a kötetlen játékokra, szabadon választott tevékenységek számára.
- A szokások kialakítását, türelemmel és állandó kommunikációval segítsük, kellő időt hagyva, hogy elsajátítsák és megértsék a szokások, normák, szabályok szükségességét a problémamentes együttélés érdekében.

19.ÓVODAI INTEGRÁCIÓS PROGRAM

**„ESÉLYEGYENLŐSÉGET, FELZÁRKÓZTATÁST” SEGÍTŐ
PROGRAM**

**A HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK
SZÁMÁRA**

Mackó Kuckó Bölcsőde és Napköziotthonos Óvoda

3718 Megyaszó , Monoki út 4. Tel.: 47 350-027/3

E-mail: mmkovoda@gmail.com

2013.

A PROGRAM KÉSZÍTÉSÉT MEGHATÁROZÓ TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁSOK

- 2011. évi CXC. törvény a köznevelésről
- 1991. LXIV. törvény. A gyermekek jogairól szóló egyezmény.
- 1997. évi XXXI. törvény, a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

I. HELYZETELEMZÉS

Óvodánk 2004-ben teljesen újjáépült. A rendeleteknek, előírásoknak minden szempontból megfelelő épület 150 óvodás befogadására alkalmas.

A gyermekek aránya a 2017/2018. tanévben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 78 %, hátrányos helyzetű 5 %, halmozottan hátrányos helyzetű 65 %. A gyermekvédelemre nagy hangsúlyt fektetünk, e tevékenységünk hatékony megvalósítása érdekében éves munkatervet készítünk. A Gyermekjóléti Szolgálattal, a Gyámhivatallal folyamatos a kapcsolattartás. Közös esetmegbeszéléseken, védelembe vételi tárgyaláson, alapellátásba vételi tárgyaláson veszünk részt a gyermekek érdekében. Bírósági tárgyalásokon tanúként való beidézésünkre is sor került már nem egy esetben családból való kiemelés miatt. A védelembe vett gyermekek száma megháromszorozódott 6 évre visszatekintve, mely csökkenést mutat az elmúlt tanévtől – 8 fő. Ennek oka lehet: nagyon jól működnek együtt a szakmaközi szervezetek - egészségügy, gyermekvédelem, köznevelés, gyermekház, a családokra sokkal nagyobb a figyelem.

Többségük rendezett családban él, a szülők szükségét érzik az óvodának a gyermeknevelésben. 6-8 családból érkező gyermekek hátránya nem kicsi, ezért a hangsúlyt a képességfejlesztésre helyeztük, ami a gyermek otthoni tevékenységéhez is alapot ad. Tapasztalataink szerint azok a gyermekek, akik bölcsődések voltak, onnan jöttek óvodába, felkészültebbek az iskolai életre, az iskolában teherbíróbbak, kevesebb a lemorzsolódás.

Megfigyeléseink szerint a szomatikus, mentális, szociális fejlettség jellemzői a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében mutatják a legnagyobb elmaradást.

A 2017/18-as tanév elejétől a gyermekeink egyenlő hozzáféréseinek, az esélyteremtés lehetőségét felkínálva az „esélyteremtő óvoda” projektben veszünk részt.

I. 1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

18 dolgozónkat teljes munkaidőben közalkalmazottként foglalkoztatjuk.

11 óvodapedagógus, fejlesztőpedagógus, szükség szerint gyógypedagógus foglalkozik a gyermekekkel, 1 fő gyógypedagógiai asszisztens segítségével. A pedagógusi munkát 5 dajka segíti. 1 fő roma dajka foglalkoztatására nyílt lehetőség az „esélyteremtő óvoda” projekt keretein belül, foglalkoztatója az Oktatási Hivatal.

A gyógypedagógus megbízási szerződéssel tartja rehabilitációs, fejlesztő foglalkozásait.

A Járás Körzeti Pedagógiai szakszolgálat munkatársai –gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus - szűrik a gyermekeinket, ők segítenek az egyéni fejlesztésben és a tervezésében. Szintén ők biztosítják a logopédust, aki hetente 4 órát van óvodánkban. A szakemberek a csoportok óvodapedagógusaival folyamatosan konzultálnak a gyermekek fejlődéséről.

I. 2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Tágas termék, tornaszoba, fejlesztőszoba, hatalmas udvar várja a gyermekeket a megfelelő kiszolgáló helyiségekkel az óvoda épületében. Az udvar felszerelt, lehetőséget ad a mozgásra.

A gyermekek személyiségfejlődéséhez, a fejlesztésükhöz szükséges tisztálkodási, játék, és foglalkozási eszközeink rendelkezésre állnak mind az épületben, mind az udvaron. Bővítésükre minden alkalmat megragadunk: pályázatokon veszünk részt, támogatókat kutatunk fel az Önkormányzat által biztosított kereten felül.

II. „ESÉLYEGYENLŐSÉGET, FELZÁRKÓZTATÁST SEGÍTŐ PROGRAM” A HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK SZÁMÁRA

A program célja:

A halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek az esélyegyenlőség, a felzárkózás lehetőségének felkínálása, feltételeinek biztosítása, az egyéni képességfejlesztés.

A faluban élő óvodáskorú gyermekek beóvodázása 3 éves kortól kezdve.

A program feladata:

- Az óvoda nyitottabbá tétele a községben élő kisgyermekkorút nevelő családok számára.
- Előadók felkérése (védőnő, háziorvos, óvodai szakember, családsegítő), akik potenciális segítséget tudnak nyújtani a szülők szemléletének formálásában, a mindennapi élet problémáinak megoldásában, a tanítók és óvodapedagógusok szemléletének közelítésében.
- A játékon keresztül a gyermekek fejlődésének elősegítése megfelelő fejlesztő eszközökkel.
- A családlátogatások alkalmával bizalom erősítése, életszemlélet formálás óvodapedagógus, szülő, gyermek között.
- Az óvoda, iskola átmenet gyermekközpontúbbá tétele.
- Eszközbeszerzés a hátrányok csökkentése érdekében.
- A játékeszközök segítségével az egyéni képességfejlesztés megvalósítása.
- A családsegítő, gyermekjóléti szolgálat munkatársaival a kialakult kapcsolat mélyítése, közös családlátogatások szervezése a minél korábbi beóvodázás érdekében.

A program tartalma:

- Óvodáskort megelőző időszakban nyílt nap szervezése az óvodában a hátrányos helyzetű családok részére, ismerkedés az óvodai élettel.
- Séták szervezése az óvodás csoporttal a hiányzó gyermekek meglátogatása céljából.
- Szülők iskolája: ismeretek nyújtása az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságairól, a társas kapcsolatok, a közösség hatásáról, a játék személyiségformáló szerepéről, az egészséges életmódról.

- A gyermekek hiányos ruhaneműjének, a tisztálkodáshoz szükséges eszközöknek a kiegészítése, pótlása.
- Olyan játékeszközök beszerzése, amely a képességfejlesztésben sok segítséget nyújt.
- Külső előadó irányításával tanítók, óvodapedagógusok fóruma – esetmegbeszélések tréning jelleggel.

II.1. AZ INTEGRÁLT EGYÉNI FEJLESZTÉS TARTALMA

II.1.2. MOZGÁSFEJLESZTÉS

Célja:

- a gyermekek nagymozgásainak pontosítása, finomítása, a tempó, a ritmus, az irány egyre tudatosabb kontrollja,
- a finommotorika fejlesztése, a szem- kéz koordinációjának kialakítása

Feladata:

- A testi képességek a fizikai állóképesség, erőnlét fejlesztése, (kondicionálás)
- A sikeres mozgásos feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése
- A nagy és finommozgások, fejlesztése,
- Az egyensúlyfejlesztés,
- A lateralitás fejlesztése, a dominancia erősítése
- A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése,
- A vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó, az azt kiegészítő szerepű mozgások gyakoroltatása
- Ritmusérzék fejlesztése
- A problémamegoldások erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal,
- A mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolható szókészlet fejlesztése.
- Mozgáskedv megőrzése
- Mozgástapasztalatok bővítése
- Az érzelmi és szociális képességek fejlesztése

Tartalma:

- Nagymozgások fejlesztése: járás, futás, ugrás, csúszás, mászás, kúszás,

- Egyensúlygyakorlatok: állás, járás, kúszás, ugrás
- Fimomotorika fejlesztésére: gyurmázás, építés, hajtogatás, fűzés, puzzle játékok, vágás, rajzolás, festés, színezés
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztésére: célbadobás, labda és babzsákJátékok, ugrókötelezés, karikagyakorlatok, ugróiskola

Megvalósul szabad játékban, kötelező testnevelési foglalkozásokon, mindennapos testnevelésben.

II.1.3. TESTSÉMAFEJLESZTÉS

Célja:

- a testrészek differenciált megismerése a testrészeken végzett mozgásokon keresztül,
- a test alapkoordinátáinak – függőleges – vízszintes, elülső-hátulsó zónáinak kialakítása és tudatosítása
- az oldaliság alakítása – jobb vagy bal kéz dominanciájának kialakítása.

Feladata:

- a testrészek, a szervezet és környezete közötti térbeli relációk megismertetése,
- a test koordinációjának, személyi zónájának alakítása,
- a testrészek és funkcióinak megismertetése, nyelvi megfogalmazása
- az oldaliság alakítása, az egyensúly, a függőleges középvonal egyensúlyának elsajátítása speciális mozgásos feladatok gyakoroltatásával

Tartalma:

- az adott képességfejlesztésnek megfelelő fejlesztő játékkal mely a Mackó Kuckó Óvodai Program mellékletét képezi.

II.1.4. PERCEPCIÓFEJLESZTÉS

Célja:

A látott, hallott, tapintott dolgok nyelvi kifejezőjének ismerete

Feladata:

- A hallott információk pontos észlelése, megkülönböztetése, - a differenciált vizuális észlelés fejlesztése
- A látott-hallott információk összekapcsolásának képessége, motoros visszaadása
- Rövid idejű vizuális-verbális memória fejlesztése
- Szándékos figyelem fejlesztése
- A tapintásos, mozgásos észlelés fejlesztése

Tartalma:

Vizuális észlelés: a szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása, a szemfixációs működésére, vizuális zártság-egészlegesség, időrendiség, ritmus, memória fejlesztéseinek játéka

Alaklátás és formaállandóság: alak, forma motoros kialakítása, méretek felismerése, minta kirakása, rajzolása, festése, részek, alakzatok összerakása

Tapintásos észlelés: gyurmázási technikák, formák méretek alakítása, változtatása, ritmus, sorminta készítése, tapintással tárgy felismerése.

Mozgásos észlelés: behunyt szemmel mozgások végzése, hátára rajzolással képi forma felismerése, megismétlése.

Térbeli viszonyok: alapvető térbeli irányok megismerése saját testrészeinek közvetítésével, térbeli irányok megismerése, verbális kifejezése

Hallási észlelés: természet hangjai, saját hangjuk, ritmus letapsolása, ritmus visszaadása, azonos hangzókkal, szótaggal kezdődő szavak felsorolása

Keresztcsatornák fejlesztése: vizuális-tapintásos, vizuális-auditív, vizuális-kinesztétikus, hallási-tapintásos, interszenzoros működtetése, szem-kéz koordináció finommotoros kontroll fejlesztésének játéka.

II.1.5. VERBÁLIS FEJLESZTÉS

Célja:

A gyermekek mozgás-testséma és percepció fejlesztését szolgáló verbális tudatosítás, képzeti séma kialakítása.

Feladata:

- tárgyak megnevezése, fogalom-alkotás kialakítása, fejlesztése

- térbeli viszonyok megismertetése, irányok, helyzet, idő megnevezésével
- szókincsbővítés
- osztályozás, alapformák, alapszínek, méretek megnevezése
- hasonlóság, különbözőség, ellentét felismertetése

Tartalma:

A Mackó Kuckó Óvodai Program mellékletét képező képességfejlesztést célzó játékok ajánlása.

Dokumentáció

- A Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményei
- A Megyei Szakértői bizottság szakvéleményei
- Egyéni fejlesztődési napló
- Óvodai csoportnapló

A Pedagógiai Program hatálya:

A Pedagógiai Program személyi és területi hatálya kiterjed az egész intézményre, az óvodai és bölcsődei egysége egyaránt; az épületen kívüli rendezvényeire, az intézménnyel jogviszonyban lévő minden gyermekre; dolgozóra, továbbá az itt pedagógiai tevékenységet ellátó más természetes személyre valamint az intézménybe látogató minden személyre.

Érvényesség:

Az intézmény 2022. szeptember 1-től, az átdolgozott, a nevelőtestület által elfogadott Pedagógiai Program szerint szervezi meg és végzi munkáját.

Az érvényesség addig tart, amíg a törvényi változások, és a partnerek igényeinek a változása az átdolgozást szükségessé nem teszik.

Értékelés, felülvizsgálat:

A Pedagógiai Programban megfogalmazott rendelkezések és szabályok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan figyelemmel kíséri, azokat értékeli.

Felülvizsgálat ideje: 2026. augusztus 31.

Módosítás:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet

- az intézmény vezetője,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a Szülői Közösség,
- az intézmény fenntartója.

A Pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el.

Elfogadásakor és módosításakor a Szülői Közösség - jogszabályban meghatározottak szerint - véleményezési jogot gyakorol, azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

Nyilvánosság:

Az intézmény alapidokumentuma, a Pedagógiai Program nyilvános. Egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- a vezetői irodában,
- az intézmény honlapján

Felvilágosítást kaphatnak a Pedagógiai Programról az intézmény vezetőjétől és az intézményvezető-helyettestől.

Jóváhagyta:

Megyaszó, 2022.08.29.

.....
Halászné Borza Izabella
intézményvezető

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Mackó Kuckó Bölcsőde és Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai Program tartalmát, mellékleteivel együtt a Mackó Kuckó Bölcsőde és Napköziotthonos Óvoda nevelőtestülete a 2022.07.26-án megtartott nevelőtestületi értekezletén 100 %-os szavazattal, alkalmazotti közössége 2022.08.27-én megtartott alkalmazotti értekezletén 100 %-os szavazattal elfogadta.

Határozat száma:

Dátum: 2022.08.29.

.....

Halászné Borza Izabella

intézményvezető

EGYETÉRTÉSI NYILATKOZAT

A Mackó Kuckó Bölcsőde és Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai Program tartalmát, mellékleteivel együtt megismerte, a benne foglaltakkal kapcsolatban egyetértését nyilvánította és elfogadta:

Megyaszó Község Képviselő-testülete

Dátum: 2022.08.29.

.....

Hajdú Istvánné

Polgármester

VÉLEMÉNYEZÉSI NYILATKOZAT

A Mackó Kuckó Bölcsőde és Napközitthonos Óvoda Pedagógiai Program tartalmát, mellékleteivel együtt megismerte és elfogadta.

Mackó Kuckó Bölcsőde és Napközitthonos Óvoda Szülői Közössége

Dátum: 2022.08.29.

.....
Nagy Edit elnök

MELLÉKLETEK

1.számú melléklet

KOMPETENCIA ALAPÚ ÓVODAI NEVELÉS

A TÁMOP 3.1.4 pályázaton való részvétel keretén belül a Kompetencia Alapú Óvodai nevelést óvodánk egy csoportjában vezettük be a 2009/2010. tanévben. A programcsomag helyi sajátosságainknak megfelelő elemeit emeltük be az e témában szerzett eddigi ismereteink alapján. Mindezeket beillesztettük a már eddigi pedagógiai tapasztalatainkba és gyakorlatunkba, figyelembe véve, hogy gyermekeink milyen szociokulturális környezetből érkeznek, milyen az egyéni fejlettségi szintjük.

Óvodánk jó gyakorlatának megőrzése mellett, az óvodapedagógiánkban fellelhető hiányok, esetleges ellentmondások feloldására törekszünk a választott nevelési területek feldolgozásával, a programcsomag ajánlásával.

Cél:

- Biztosítani szeretnénk, hogy a gyermek olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni fejlettségi szintjéhez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.
- Az alkalmazás képes tudás megalapozása a kulcskompetenciák, a képességek fejlődése.

Feladat:

- Az inkluzív pedagógiának, az együttnevelésnek az elterjesztése;
- A játék – érzelem – erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése;
- Az óvodából az iskolába való átmenet tartalmilag újszerű kidolgozása;
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébren tartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.
- A kompetencia alapú nevelés beillesztése a napi-, hetirendbe.

- A gyermek számára biztonságot nyújtó és következetes, rugalmas szokásrendszer kialakítása, az együttélésből fakadó interakciókon keresztül a normarendszer fejlesztése.
- Olyan ismeretanyagot tartalmazó, változatos és komplex tevékenységrendszer biztosítása, mely a gyermekek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására és tapasztalataira épül.
- A gyermekek igényének alakítása a társakkal és a felnőttekkel való együttműködésre.
- A játékba integrált önkéntes cselekvéses tapasztalatszerzés biztosítása annak érdekében, hogy a gyermek minél több élményhez, tapasztalathoz jusson.
- A gyermekek egyéni képességeinek felmérése után kompetencia térkép készítése, ennek alapján a háromszintű differenciálás kidolgozása.
- A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása.
- Képességek fejlesztése az alkalmazásképes tudás megalapozása érdekében.
- Házi hospitálások szervezése, a kompetencia alapú nevelés megismertetése, az óvodapedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése.
- Változatos módszerek alkalmazása, kiemelten a kooperatív tanulásszervezést.
- A Kompetencia Alapú Óvodai Programcsomag megismertetése és elfogadtatása a szülőkkel, majd folyamatos tájékoztatás.
- A családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése.

Tartalom: A komplex fejlesztési területek feldolgozása a projekt szemlélet alapján

- Levegő
- Tűz
- Víz
- Föld

Kompetencia területek:

- szociális képességek,
- értelmi képességek,
- kommunikációs képességek,
- testi képességek.

Szociális képességek:

Cél:

- A demokrácia intézményeiben való részvétel, képviselői készségei.

Feladat:

- Kritikai gondolkodás alakítása,
- Tervszerű, motivált munkavégzés, akaraterő, kitartás fejlesztése,
- Kreativitás, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése,
- Konfliktuskezelés, szabálytartás,
- Empátia, tolerancia, nyitottság alakítása,
- Együttműködő-készség, szervezőkészség fejlesztése,
- Önállóság, önismeret, önbizalom kialakítása,
- Metakommunikáció, az egyes társas helyzetekben való adekvát viselkedés, kommunikáció fejlesztése.

Tartalom:

- Az óvodai élet minden területén megvalósul, különösképpen a hagyományápolás, a népszokás megőrzése területén.

Értelmi képességek

Cél:

- Az emberek közötti együttműködéssel kapcsolatos ismeretek, képességek, attitűdök fejlesztése

Feladat:

- Differenciált vizuális észlelés fejlesztése,
- Hallott-auditív információk észlelése, megkülönböztetése,
- A látott-hallott információk összekapcsolásának gyakorlása,

- Rövid idejű vizuális-verbális memória fejlesztése,
- Szándékos figyelem fejlesztése,
- Környezettudatos magatartás kialakítása,
- Az alkotótevékenységek által növelni az önállóságot, önbizalmat,
- A kreativitás fejlesztése (rugalmasság, nyitottság és eredetiség),
- Művészetekhez való pozitív viszony alakítása,
- Problémakezelés alakítása,
- Önismeret-fejlesztése,
- Döntési képesség megalapozása.

Tartalma: A napi játéktevékenységek, a műveltségterületek komplexitása.

Verbális képességek

Cél:

- A szókincs bővítés, a kifejezőképesség komplex fejlesztése (a verbális és nonverbális kommunikáció).

Feladat:

- Szóbeli kommunikáció,
- Beszédbátorság fejlesztése,
- Belső képkészítés alakítása,
- Mozgáskoordináció fejlesztése
- Helyes beszédtechnika - beszédlejtés, artikuláció, beszédtempó, hangsúly, hanglejtés - alakítása,
- Beszédpercepciók képesség, gondolkodás fejlesztése,
- Magabiztos, tudatos, kreatív önkifejezésre serkentés,
- Választékos, nyelvi eszközökben gazdag, kulturált stílus különböző kommunikációs helyzetek megteremtésével,
- A kommunikációs igény motiválása, a kommunikáció segítése,
- A beszédfejlődés hátrányainak, valamint a kognitív funkciók sérülésének kompenzálása.

Tartalma: Mesehallgatás, drámajáték, beszélgető kör, ritmikus tevékenységek, játéktevékenység.

Testi képességek

Cél: Összerendezett, koordinált mozgás fejlődésének elősegítése.

Feladat:

- Nagymozgások fejlesztése,
- Mozgáskoordináció fejlesztése,
- Finom-motorika fejlesztése.

Tartalma:

- Testnevelés, mindennapos testnevelés, játéktevékenység, zenei nevelés.

2.sz melléklet EGYÉNI FEJLŐDÉSI NAPLÓ

Gyermek neve: <u>Egyéni képességfejlesztés mutatói</u>						
E É G L É E S T Z M S. Ó D	Tisztalkodás	Öltözködés	Étkezés	Fogmosás	WC használata	Zsebkendő használata
	0. önállóan 1. segítséget igényel 2. figyelmeltetésre végzi 3. önálló 4. másokat is figyelmeztet	0. önállóan 1. próbálkozik 2. kis segítséggel végzi 3. megfelelő sorrendben 4. önálló	0. teljesen önállóan 1. segítséget étkézik 2. eszközöket korának megfelelően használja 3. kulturáltan étkézik 4. másokat is figyelmeztet	0. elutasítja 1. segítséget igényel 2. önálló 3. rendben tartja eszközeit 4. másokat is figyelmeztet	0. nem megbízható 1. segítséget igényel 2. használat után lehúzza 3. WC után kezét mos 4. önálló, ügyel a rendre	0. nem használja 1. szükség esetén szól 2. segítséget igényel 3. használja, tudja a helyét 4. másokat is figyelmeztet
E S R Z Z O E C L I M A I L N. Z	Szerepmegnyilvánulások	Közösséghez alk.	Társas kapcsolatok	Felnöttekkel	Érzelmi állapota	Temperamentuma
	0. csendes megfigyelő 1. végrehajtó 2. vezető 3. csop. normáit hangsúlyozó 4. kezdeményező, ötletadó	0. öntörvényű 1. közömbös, érzéketlen 2. befolyásolható 3. segítőkész 4. másokkal is elfogadhat	0. magányos 1. felhört közelségét keresi 2. 1 társához kötődik 3. több felszínes kapcsolat 4. kiterjedt kapcsolatok	0. szorongó, félnék 1. kötekedő 2. agresszív 3. robbanékony, indulatos 4. kiegyensúlyozott	0. lassú-nyugodt 1. robbanékony-gyors 2. élénk-kiegyensúlyozott 3. lassú-robbanékony 4. lassú-kiegyensúlyozott	
A K A R A T	Önuralom	Kudarctelviselés	Döntési képesség	Munka	Konfliktusmegoldás	Feladat tudat
	0. nincs 1. bizonyos helyzetben 2. életkorának megfelelő 3. fejlettebb társanál 4. szélsőséges helyzetben is	0. agressziót vált ki 1. dacot vált ki 2. elkeseredik, sír 3. feladja a tevékenységet 4. újra próbálkozik	0. döntésképtelen 1. bizonytalan 2. kapkodó 3. befolyásolható 4. határozott	0. elzárkózik a feladattól 1. biztatlanság válla 2. vállat, de felületet 3. önként, de segítséggel 4. önként, megbízhatóan kész	0. agresszív lesz 1. dacos, indulatos 2. visszavonul (sír) 3. felhörtet igényel 4. kompromisszumra kész	0. kaptokodó, szétszórt 1. nagy erőfeszítéssel 2. elkalandozik 3. kevés biztatás kell 4. véghezviszi, önálló
A N Y A N Y E L V	Kifejezőkészség	Artikulációs képesség	Képfelismerés	Fonéma hallás	Versmondás jellemzői	Mesemondás
	0. nem fejezi ki magát 1. nehezen talál szavakat 2. rávezetéssel érti meg magát 3. felszabadultan társalog 4. árnyalt, választékos	0. beszéde érthetetlen 1. beszéde nehezen érthető 2. hangképzése részben hibás 3. hangképzése többnyire helyes 4. hangképzése helyes	0. nem vesz részt 1. felsorol 2. mondatokat alkot 3. összefüggéseket észlel 4. mesél előzményt, következtetést	0. nem vesz részt 1. részt vesz a játékokban 2. azonosítja a fonémákat 3. kihallja a szóból 4. a szó elejét és a végén felismeri	0. nem kedveli 1. hallgatja, de nem mondja 2. segítséggel mondja 3. csak társal mondja 4. önállóan mond verset, mondókat	0. nem kőti le, nem kedveli 1. kedveli, hallgatja 2. mese egy-egy részét képes elmondani 3. önállóan mesél 4. mesét talál ki
J Á T É K	Gyakorló játékok	Konstrukciós játékok	Szerepjátékok	Dramatizálás, bábozás	Szabályjátékok (sz.tudat)	Szerep megnyilvánulás
	0. nem vesz részt benne 1. véletlenszerű 2. utánozásra épül 3. örömet lel benne 4. már konstruál	0. nem konstruál 1. egyszerű formát alkot 2. ismétli a játékot 3. társal alkot 4. megtervezi, önálló	0. nem vesz részt benne 1. utánoz 2. élmény alapján szerepel 3. együtt játszik társal 4. eszközt is készít	0. közömbös 1. passzív résztvevő 2. használja az eszközt 3. cselekvést jelenít meg 4. ú.ézt társakkal együtt	0. nem tartja be 1. csak síker esetén 2. felhört mellett betartja 3. kialakult szabálytadata 4. szabályokat alkot	0. szemlélődő 1. magányosan játszó 2. bekapcsolódó 3. együttműködő 4. kezdeményező, irányító

M	Egyensúly-érzék fejlesztés		Tartós futás		Alloképesség		Erő-erőnlét		Labdapattogatás		Célba dobás 3 méterről	
	5	6-7	5	6-7	5	6-7	5	6-7	5	6-7	5	6-7
O	0. talajon bizonytalan 1. talajon képes egyensúlyozni		0. nem vesz részt 1. rövid ideig vesz részt		0. nagyon gyenge 1. gyenge		0. gyengén 1. átlagos		0. sikertelen 1. 1-3 db		0. nincs találat 1. 1 találat	
Z	2. talajon, változott körülmények között is képes egyensúlyozni		2. 3-6 perc között		2. átlagos		2. jó		2. 4-6 db		2. 2-3 találat	
G	3. lépcsőn, billenőrácson is képes egyensúlyozni		3. 6-12 perc között		3. jó		3. erős		3. 7-10 db		3. 4-5 találat	
A	4. emelt és rezsütos padon is képes az egyensúlyozásra		4. 12 perc felett		4. nagyon jó		4. kimagasló		4. 10 fölött		4. 6 találat	
S												
M	0. nem szereti a mozgást		0. csak nagymozgást végez		0. nem rajzol		0. nem képes rá		0. kevés eszközt használ		0. ötletzegény	
O	1. mozgása összerendezetlen		1. finommozgása fejletlen		1. furka szintű		1. részleteszögny (sematikus)		1. segítségét használja		1. szük motívumválasztás	
I	2. természetes mozgásokat		2. ébk. kivételzése gyenge		2. felismerhető formák		2. minden testrésze megvan		2. motivációt igényel		2. igénye van az alkotásra	
P	3. helyesen végzi		3. szem-kéz koordináció össze-		3. arányos részletező formák		3. részletező		3. utánzás alapján használ		3. csak egyes területeken kreatív	
S	4. mozgása összerendezett		4. érzelmeket fejez ki		4. képet alkot		4. mozgó alak. ábrázolása		4. önállóan, szívesen használja		4. minden területen kreatív	
K	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5
P	0. nem érzékeli az eltérést		0. nem tesz különbséget		0. nem ismeri fel a formát		0. nem ismeri a testsémáját		0. nem érzékeli az időt		0. nem érzékeli a sorrendi- ségeket.	
S	1. nagy eltérést észleli		1. zörejhangokat felismeri		1. felismeri és megnevezi		1. ismeri a testsémáját		1. ismeri az évszakokat		1. sorrend színek alapján	
Z	2. apró eltérést is észlel		2. finom eltéréseket is észlel		2. minta szerint megtalálja		2. tájékoz. térben, síkban		2. tájékoz. térben, síkban		2. szorosa formák alapján	
I	3. alak-hátér megkülönbözt.		3. háttérzajokból kiszűri a hangok kat		3. megnevezés szerint megtalálja		3. névutók szóbeli kifejez.		3. cselekvések időrendi sorrendbe tétele		3. szöveg, mozgás alapján	
C	4. absztrakt forma felismer		4. szóvegek könyvből kihallja		4. tal. szerint megtalálja		4. oldalosság ismerete		4. időbeli relációkat ismer		4. önálló sorrendtervezés	
H	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5
E	0. egyre sem emlékszik		0. egyre sem emlékszik		0. nem ismeri a számok sorrendiségét		0. tájékozatlan		0. érdektelen		0. nem képes rá	
S	1. 1-2 elem		1. 1-2 elem		1. mechanikusan számol		1. ált. tájékozottsága van		1. szétszórt		1. rövid ideig képes	
P	2. 3-4 elem		2. 3-4 elem		2. mennyiségeket számol		2. csak zart felad. old meg		2. könnyen elterelhető		2. átlagos ideig bírja	
I	3. 5-6 elem		3. 5-6 elem		3. mat. műv. ébet végez		3. felism. a gyűjtőfogalmakat		3. életkorának megfelelő		3. a vége előtt feladja	
C	4. 7-8 elem		4. 7-8 elem		4. logikusan gondolkodik		4. kreatívan gondolkodik		4. tartós		4. befejezi	
O	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5
K												
F	0. egyre sem emlékszik		0. egyre sem emlékszik		0. nem ismeri a számok sorrendiségét		0. tájékozatlan		0. érdektelen		0. nem képes rá	
U	1. 1-2 elem		1. 1-2 elem		1. mechanikusan számol		1. ált. tájékozottsága van		1. szétszórt		1. rövid ideig képes	
N	2. 3-4 elem		2. 3-4 elem		2. mennyiségeket számol		2. csak zart felad. old meg		2. könnyen elterelhető		2. átlagos ideig bírja	
N	3. 5-6 elem		3. 5-6 elem		3. mat. műv. ébet végez		3. felism. a gyűjtőfogalmakat		3. életkorának megfelelő		3. a vége előtt feladja	
C	4. 7-8 elem		4. 7-8 elem		4. logikusan gondolkodik		4. kreatívan gondolkodik		4. tartós		4. befejezi	
I	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5	3-4	5
O												
K												
Tájékoztató ideje												
Szülő aláírása												
Vélemény (egyetérték – nem érték egyet)												

FEJLESZTÉSI NAPLÓ

IDŐ	FEJLESZTÉSI TERÜLETEK	ÓVODAPE- DAGÓGUS	JÁTÉKOK, MÓDSZEREK	ÉRTÉKELÉS
Szeptember				
Október				
November				
December				
Január				
Február				
Március				
Április				
Május				

3.sz. melléklet A TEVÉKENYSÉGEKHEZ AJÁNLOTT MÓDSZEREK:

- Bábjáték, drámajáték

Készségfejlesztő, szerepvállaló, szituációs, improvizációs játékok, amelyek fejlesztik a kommunikációs, empátikus készségeket és a fantáziát. Oldja a szorongást, nyitottá teszi személyiségüket.

- Néptánc

Szép, közös éneklésre szoktatás. Esztétikus tér és mozgásformák gyakorlása. Népi dalok megismertetése, mozgáskultúra fejlesztése.

- Barkácsolás, kézműves tevékenységek

Különböző eszközökkel, anyagokkal való ismerkedés. Szem-kéz koordináció, kreatív képességek fejlesztése.

- Kirándulás

A természet változásainak, szépségeinek megfigyeltetése. A természet szépségeire való rácsodálkoztatás. Természetszeretet, környezetvédelem.

Alkalmazásukban az óvodapedagógust módszertani szabadság illeti meg.

4.sz számú melléklet NÉPHAGYOMÁNY_ÁPOLÓ TEVÉKENYSÉGEK

MIHÁLY-NAPI VÁSÁR

Több évszázados hagyományt elevenítettünk fel a Mihály-napi vásár megrendezésével.

Napjainkra ez a hagyomány már teljesen feledésbe merült, de írásos dokumentumok igazolják, hogy a 18. század első harmadában Megyaszó is kapott vásártartási jogot. A vásározás, az állatkereskedelem a Megyaszóiak fő kereskedelmi foglalkozása volt.

A vásár megrendezése kapcsán számtalan lehetőségünk nyílik a gyerekek sokoldalú személyiségfejlesztésére, szeptember hónapban nevelő-oktató munkánk fő mottóját a vásárra való felkészülés adja. A vásári "portéka" elkészítésében minden gyerek képességeinek és érdeklődésének megfelelően vesz részt, ami számtalan újdonságot és érdekességet jelentő megtapasztalás, élmény forrása, lehetőség a környező világ tevékeny megismerésére.

Új technikákkal is ismerkednek: mézeskalácsosság, szűrrátétesség, fonás, szövés, agyagozás.

Régi pásztorénekeket, elfeledett vásári rigmusokat ismerhetnek meg: - „Már ezután Szent Mihály nap...” „Idenézz, törökméz...” A gyerekek hódolhatnak vásárlási kedvüknek, az árak: 1-5 pénz. A mai időre az óvodai vásár híressé vált a környékünkön. Az iskolából valamennyi alsó tagozatos gyermek látogatást tesz ezen a napon az óvodában, részt vesznek a vásárlásban. Szülők, nagyszülők kíváncsiak, érdeklődéssel figyelik gyermekeiket vásárlás közben. A környező községek óvodáiból is szívesen jönnek az óvónők, újabb élményekkel bővítik a gyerekek játéktevékenységét. A vásár által lehetőség nyílik arra, hogy közelebbi kapcsolatba kerüljön az óvodával iskola, szülő, kolléga.

SZÜRET

Falunkban a szőlőtermelés hosszú múltra tekint vissza. Dédapáink életét gazdagította a szőlőművelés, ez apáról fiúra szállt.

Néhány éve óvodánkban is közelebről megismerkedhetnek a gyerekek ezzel a hagyománnyal, amely az erkölcsi nevelésen belül segít megvalósítani a népi kultúra értékeinek átszarmaztatását. Ezen keresztül tanítjuk meg őket a nép hagyományainak tiszteletére, megbecsülésére, ápolására, emellett alakítjuk a munkához való pozitív hozzáállásukat.

A nagycsoportos korú gyerekek minden év októberében a hegyen szüretelnek. A megtelt vödörrel hazaindulva útba ejtjük községünk pincefaluját, amely a szőlősdombok közelében kerül el. Szüret idején szőlős és pincésgazdák mind ott serénykednek, így lehetőség nyílik megtekinteni a munkájukat, sőt részt is vesznek benne. Hogy a kisebbek se maradjanak ki belőle, itt az óvoda udvarán megrendezzük számukra a szüretet. Így a kisebbek is megismerhetik a szüreteléskor használatos eszközöket, munkálatokat, gyarapodik aktív és passzív szókincsük. Az óvoda közösségének formálásában is jelentős szerepe van, a nagyobbak segítik a kisebbeket a közösségbe való beilleszkedésbe. Együtt élik át a közös tevékenység örömet, a közös élmény erősíti az összetartozás érzését.

A népi hangszerek készítésének is ez az ideje. Ekkorra érik be a kukorica, dió, nád, amelyek alapját adják ennek. Ki is próbáljuk ezeket barkácsolás keretén belül. Ilyen módon is fejlesztjük kreativitásukat, és megtanítjuk őket a régi mesterségek megbecsülésére.

FONÓHÁZ

Községünk életének szerves része volt hajdanán a fonóház. Ez olyan gyülekezőhely volt, ahol a falu felnőttei munkálkodtak, közben szórakoztak, tréfálkoztak is. Neve is abból származik, hogy ezeken a gyülekezőhelyeken (lakásokban) folyt a fonás, nem minden évszakban, csak Erzsébet naptól Júlia napig.

A fonóházi találkozásoknak csak egyik célja volt a munka, a másik a közös szórakozás, ami legalább olyan erkölcsi értékkel bírt. Soha nem hagyták ki a fonómunka végzésekor a Júliánapi fonóbált, amit "bracki"-nak neveztek.

A kiadós mulatozás után, másnap folytatódott a mindennapi munka. Mindezt a hagyományt hosszú éveken keresztül őrizték, ápolták. Az óvodai fonóban az egyes tevékenységek a hagyományhoz igazodóan követik egymást. A gyermeki spontaneitás teszi tartalmában színessé, változatossá.

A fonó az az óvodai foglalkoztatási forma, amely keretet ad sokféle változatos, fejlesztő hatású tevékenységnek a gyermek számára. Az a tény, hogy tudják mi következik most a fonóban, készíteti őket arra, hogy önmaguk maximumát adják. S mivel szellemi, fizikai, és manuális ügyességre egyaránt szükség van, ezért minden gyermeknek mernie és adnia kell önmagát. A gyermekek számára ez önfelelt, vidám és rendkívül szórakoztató játék csupán. A szellemi teljesítőkéességük, ügyességük, bátorságuk, magabiztos fellépésük, kapcsolatteremtő képességük észrevétlenül formálódik anélkül, hogy az óvónő különösebb ösztönzésére lenne szükség. A játékos helyzet készíteti a gyermeket arra, hogy egyre ügyesebb, okosabb legyen.

A fonóban a játékok sorozatának rendszeréből adódóan csiszolódnak a férfias és nőies tulajdonságok. A nemi szerepek erősítése fontos a nevelői munkában. Már a kisgyermekkorban és a kamaszkorban is, de leginkább a felnőtté váláskor lehet segítségére a gyermeknek, ha jól megtanulta a neméhez kapcsolódó kulturált viselkedési formákat.

FARSANG

Minden ünnepet izgalommal teli várakozás előzi meg óvodánkban, mégis talán a farsang az az ünnep, ami tartalomból, jellegéből fakadóan közel áll az óvodáskorú gyermekhez.

Mássá válni, "elvarázsolódní", jelmezbe bújni még egy felnőttnek is nagy öröm. Ez az öröm tesz sok gátlásos, félszeg gyermekünket nyitottabbá, bátrabbá, feloldódnak a feszültségek, a gyermekek megtanulják a sokféle érzelem kimutatását, kezelését.

Három éve a farsangot a Művelődési Házban tartottuk, ez nem volt szerencsés-kicsi színpad, sok várakozási idő. Pedig a szülők nagyon jeleskedtek és jeleskednek ma is a jelmezkészítésben, ötletes jelmezeikkel kivívják elismerésünket. Két éve az óvoda falai között tartjuk a farsangi karnevált, a gyerekek a megszokott helyükön, ki-ki a maga csoportjában ölti magára jelmezét.

Az ünnepnap az óvoda udvarán a télűző Kiszebáb égetésével kezdődik, népi mondóka és dal kíséretében. "Ég a kische lánggal ég", "Sardó gyűj el.."

A farsang farkát jelképező gólyaalakoskodással a tavaszt várjuk, melynek szerepét egy óvónő vállalja magára. Az udvari mulatozásban részt vesz az óvoda minden gyermeke. A jelmezes bemutatkozás után, ami már a termekben zajlik, a szülőket bevonva vidám játékokat, versengést szervezünk, melynek nagy sikere van. A gyermekek élvezik a szüleikkel való együttjátszást, és jó alkalom arra hogy mélyítsük az óvoda és a család kapcsolatát.

LAKODALMAS

Az ország más vidékeihez hasonlóan a lakodalmat régen községünkben is az őszi szüret utáni időszakban tartották, a tavaszi kinti munkák megkezdéséig. A falusi emberek mezőgazdasággal foglalkoztak, részben idejük sem engedte a nyári lakodalmat, és anyagi lehetőségük sem volt rá ebben az időszakban. Ezt bizonyítja az alábbi megyaszói népdal is:

"Megyaszói szőlőhegyen szüretelnek.

Megyaszói lányok férjhez mennek

Várj egy kicsit csárdás kis angyalom,

Holnapután meg lesz a nagy lakodalom."

A népi lakodalmas óvodai feldolgozást megkönnyíti, hogy régi szokások napjainkban is elevenen élnek, melyet a gyerekek is jól ismernek, hiszen aktív résztvevői ezeknek az eseményeknek koszorúslányként és kisvőfélyként.

A lakodalmas játék mélyíti az összetartozást, a közösségi érzést, hat az egymás iránti érzelmekre. Könnyen azonosulnak az eseményekkel, a felvett szerepekkel. Célunk, ennek a ma is élő hagyománynak a megőrzése, ápolása, továbbvitele.

5. sz.MELLÉKLET MEGYASZÓI GYŰJTÉSEK

Felnőttek játéka a kicsinyekkel.

Lovagoltató:

Így mennek a gyerekek,
Így mennek az öregek,
Így mennek a huszárok.

Így mennek a huszárok, huszárok...
Így mennek a tűzerek, tűzerek...
Így mennek a betyárok, betyárok...

Az első soroknál előre, hátra döntjük a térdünkön a gyereket, a második soroknál jobbra-balra, a harmadiknál lovagoltatjuk.

Gyí, fakó messzire,
Így érünk a végire.

Csiklandozó:

Kerekecske, dombocska,
itt szalad a nyulacska.
Erre szalad, itt megáll,
itt egy körutat, csinál.
Erre szalad, erre, erre,
be a kicsi kiskebelbe.
Csík, csík, csík.

Táncoltató:

Tánci baba,tánci,
maga nem mohácsi,
Szédi, szédi Petike,
ha elesik semmise.

Gyerekek egyszemélyes mondókái.

Gólya, gólya vaslapát,
hozzál nékem kisbabát...

Üsd, vágd, ne sajnáld,
nem apád, nem anyád.

Lesz még szőlő, lány kenyér,
Jön még a kutyára dér.

Esik az eső, süt a nap,
Paprika Jancsi majd meg fagy.

Hát az öreg mit csinál?
Hason fekszik úgy pipál.

Esik eső csepereg,
az én szívem kesereg.
Miért?...babáért...

Társas gyermek mondókák.

Játszóversek: labdázáshoz

Egyenlőre, kétkettőre,
három-hatra,
hat-kilencre,
üsd ki tízre,
tizenegyre,
gyertyatartó,
vaskoppantó,
egy a falra,
tíz a földre,
tégy a tűzre!

A labdát gyorsan pattogtatjuk a földhöz, aki téveszt, " le van " .

Egész kéz, fél kéz,
kistaps, nagytaps,
kisforgó, nagyforgó,
ütő, platty,
kiskosár, nagykosár
diri-dongó.

Falhoz ütögetett labda mozgással.

Kistaps-elöl tapsol, nagytaps-hátul, kisforgó-kezek váltott forgása a test előtt, nagyforgó fordul egyet, ütő-fent a kéz tenyérrel üti vissza a labdát, platty-lent a kéz, kiskosár összekulcsolt ujjakkal lenről üt vissza tenyérrel, nagykosár-ugyanez csak fentről, diri-dongó-ökölbe szorított kezek közé kapja el a labdát.

Kötélhúzáshoz:

Húzz, húzz engemet,
én is húzlak tégedet,
amelyikünk elesik,
az lesz a legkisebbik.

Szoknyafogó:

Húzzad, húzzad magadat,
én is húzom magamat,
szél fújja pántlikádat,
kapd el kislány a szoknyánkat,
kapd szoknyát!

Két gyerek szemben egymással összefogóznak, kifeszített karokkal forognak. A körülöttük ülők valamelyike igyekszik elkapni a forgók szoknyáját, ha sikerül ő forog tovább a bentmaradóval, ha nem " kapó " marad.

Kocsit, kocsit komámasszony,
lovat, lovat sógorasszony,
tányérba ül egy vénasszony,
hopp.

Ugyanaz, mint az előző, csak keresztbe fogják a kezüket.

Hintázáshoz.

Egy üveg alma,
két üveg alma,
három üveg alma,
négy üveg alma,
öt üveg alma,
hat üveg alma,
hét üveg alma,
nyolc üveg alma,
kilenc üveg alma,
tíz üveg alma.

Tíz, tíz, tiszta víz,
tekenőbe foly a víz
- Minek az a vizecske?
- Ludat kopasztani.
- Minek az a ludacska?
- Hájacskáját kivenni.
- Minek az a hájacska?
- Szekérkéket megkenni.
- Minek az a szekérke?
- Tótokat, oláhokat rajta huzigálni.

Szállj le barát a hintáról,
nem a te pénzed ára,
Én pénzem ára,
én ülök rája,
én apám csinálta,
szállj le barát!

Kiszámolók.

E, ke há, né, ö, ha,
hé, nyo, kie, ti, tike,
tihá, tiné, tiö, tiha,
tihé, tinyo, tikie, hu,
hue, huke, huhá, huné,
huö, huha, huhé,
hunyó!

Lementem én a pincébe
tejfelt nyalogatni,

utánam jött édesanyám
pofon ütögetni.
Nád közé bújtam,
nád sípot fújtam,
az én sípom azt fújta,
dí, dá, dú,
te vagy az a nagyszájú!

Elment apám dinnyét szedni,
elfelejtett zsákot vinni.
Mondd meg te!
Hány zsák kell?

Párbeszédés játék:

- Jó napot!
- Napraforgót kapálok.
- Nem azt mondtam, köszöntem!
- Sűrű vót, hát kinyestem.
- Bolond maga néni!
- Ez a sor itt végig.

Jókedvű évődés.

Csúfolódók:

Petrezselyem, petrezselyem...

Az élénken, aprókat lépő lányra mondják.

Töklapu, töklapu...

A nagyokat lépő lány járására mondják

Egyszer vótam nálatok,
szemetes vót a házatok.

Nem megyek többet nálatok,
seperd ki a házatok.

Ne neved, mert kifut a bableves!

Úgy kellett, úgy kellett,
káposztába hús kellett.
Enyém a vár, tied a lekvár.

Bá boci, bá, bújj az ágy alá,
húzd ki a répát, csókold meg a békát.

Rívó, pityogó,
aranyszőrű kiscsikó.

ZENEHALLGATÁS:

Népdalok:

Búza, búza....
Megérett a tiszta búza....
Megyaszóba két úton kell....
Árvacsalán csípte meg....
Megyaszói szőlőhegyen nem zörög....
Megyaszói szőlőhegyen szüretelnek....
Nagy udvara van a holdvilágnak....
Temető kapuja....
Erdő, erdő, erdő, de szép kerek erdő....
Este, este, sej, este akar....
Esik az eső, ázik a heveder.... (katonadal)

7. számú melléklet ÜNNEPEK, JELES NAPOK, TEVÉKENYSÉGEK

ŐSZI ÜNNEPKÖR

Mindennapok hagyományőrző tevékenységei

- Betakarítás a veteményeskertben
- Tájmegismerő kirándulások, séták
- Őszi termések, gyógynövények gyűjtése
- Termésbábok, játékok készítése (gyékény, csuhé, gesztenye)
- Diószedés
- Kukoricatörés, fosztás
- Szüretelés a hegyen - az óvoda udvarán

Jeles napok:

Mihály napi vásár

Márton-nap

András-nap, advent - karácsonyi hangulat, várakozás

Állatok világnapja október 4.

TÉLI ÜNNEPKÖR

Mindennapok hagyományőrző tevékenységei

- Kukoricamorzsolás, pattogatás
- Madáretetés
- Téli sportjátékok
- Rongybabakészítés, szövés, fonás
- Ültetések, kísérletezések - Luca búza ültetése
- Farsangi jelmezek, álarcok készítése, gyűjtése
- Farsangi fánk sütése
- Kisze bábú készítése
- Farsangi busójárás, beöltözés, alakoskodás

Jeles napok:

Miklós nap, Mikulás ünnepség

Luca nap

Előzménye: Beszélgetés a Luca napi hagyományokról. A Lucázók öltözkének beszerzése (mellény, ködmön, kucsma, tarisznya, szalmacsomó).

Luca búza-ültetés.

Karácsony

Előzménye: Mézeskalács, asztali dísz, ablakdísz, karácsonyfadísz készítése, népi díszítőművészet gyakorlása. Az adventi koszorún minden hétfőn egy gyertya meggyújtása.

Dramatikus népi játék:

- Karácsonyi pásztorjáték az óvoda dolgozóinak előadásában
- Fonóházas játék (lsd. melléklet)

Jeles nap a Farsang, hozzá kapcsolódik a Kisze báb elégetése és az állatalakoskodás. (lsd. melléklet)

TAVASZI ÜNNEPKÖR

Mindennapok hagyományőrző tevékenységei

- Tavaszi hajtatások

- Kirándulások, séták, megfigyelések az ébredő természetben
- Veteményezés a kiskertben
- Húsvéti nagytakarítás
- Tojásfestés - berzselés, pingálás, színezés, természetes anyagokkal
- Mozgásos népi játékok a szabadban
- Májusfa állítás, díszítés

Jeles napok:

- Húsvét
- Víz világnapja március 22.
- Föld napja április 22.
- Madarak és fák napja május 10.

NYÁRI ÜNNEPKÖR

Mindennapok hagyományőrző tevékenysége

- Veteményeskert gondozása
- Tájmegismerő kirándulások, növények, gyógynövények, termések gyűjtése: búza, kamilla, bodza
- Növényi játékeszközök készítése, növényiszövés, búzakoszorú
- Népi játékok

Jeles nap

- Pünkösdi

Húsvét után fokozatosan, mindig egy-egy kis mozzanat, részelem megismertetésével (megfigyelés, rövid óvónői elbeszélés a régi pünkösdi szokásokról) gyarapíthatjuk a gyermekek

ismeretét. Így sikerül ráhangolni a gyermekeket a pütkösdi "királyné járás" és a pütkösdi királyválasztás eljátszására.

Dramatikus népi játék

Lakodalmas /lásd. melléklet/

Mindezek a gazdagon megélt tevékenységek, rácsodálkozások megtanítják a gyermeket a szép élvezetére. Esztétikai ítézőképességük fejlődik. Nemcsak az általuk értelmezett szép, hanem az általános művészeti kultúra értékeinek élvezetére is, mivel a "valamit csinálni" ÖRÖME vezet el a "valamit létrehozni" az alkotás öröméig. A néphagyomány-ápoló szemléletű nevelés része, hogy a gyerekek maguk is részesei lesznek környezetük, óvodájuk rendben tartásának.

8.sz. melléklet DIABÉTESZES GYEREKEK ELLÁTÁSA ÓVODÁBAN, ISKOLÁBAN – ELJÁRÁSREND

Milyen problémák fordulhatnak elő:

- **A gyerek rosszul érzi magát** – mérjük meg a vércukrát, hogy lássuk, a rosszullet a cukorszint változásával van-e összefüggésben. Ha igen, azaz a vércukor túl alacsony (4 mmol/l alatti) vagy túl magas (14 mmol/l feletti) szintje vezetett a rosszullethez, az alábbiak szerint kell eljárni.

- **Leesik a vércukor – hipoglikémia** o Tünetek: sápadtság, remegés, izzadás, éhségérzet, gyengeség, fáradtság, koncentráció képesség csökkenés, hangulatváltozás, fejfájás, zavart viselkedés

- < 3,9 mmol/l-es vércukorszint (már 4 mmol/l-nél kezdjük meg a kezelést)

-Mit adjunk: 0,3 gramm/testsúly kg gyorsan felszívódó szénhidrátot

óvodás: 1 dl tej, fél dl gyümölcsle,

kis iskolás (alsós) vagy idősebb gyerek: 2 dl tej, 1 dl gyümölcsle

vagy 1-2 szőlőcukor tableta

+ szükség esetén 10-15 g lassan felszívódó szénhidrát (1-2 db keksz).

-Ennek legegyszerűbb megoldása egy könnyen hozzáférhető helyen tárolt „sürgősségi csomag”- hipós csomag, mely tartalmazza a szülő által összeállított, a diabéteszes gyermek számára bevált, a hipoglikémia elhárítására szolgáló termékeket.

- A hipoglikémia ellátását követően a vércukor szintet 15 perc múlva ellenőrizni kell (vissza kell mérni vagy szenzorral ellenőrizni), és elégtelen vércukor emelkedés esetén a szénhidrát bevitelt ismételni kell.

-Ha súlyos, eszméletvesztéssel járó hipoglikémia lép fel, be kell adni a Glucagon injekciót, izomba: 25 kg alatt fél adagot, azaz 0,5 mg-ot, 25 kg felett teljes adagot, azaz 1 mg-ot. Amint a gyerek magához tér, először gyorsan, majd lassan felszívódó szénhidrátot kell adni neki.

-Súlyos hipoglikémia esetén nasalis glucagon (Baqsimi) is használható

-A gyermeket egyedül hagyni nem szabad!

-A mentőszolgálatot minden eszméletvesztéssel járó hipoglikémia esetén értesíteni kell.

-Eszméletlen beteget megitatni vagy megeztetni tilos!

-Magas vércukrot mérnek /jelez a szenzor o Tünetek: sok folyadék ivása, gyakori vizelés, fáradtság, bágadtság

-A szenzorral mért értéket vércukorméréssel kell megerősíteni. Gondoskodjunk a bő folyadékbevitelről, és konzultáljuk a gyerek szüleivel, esetleges plusz inzulin (korrekció) adásáról.

Inzulinpumpás gyereknel a korrekcióra nem reagáló magas vércukor kanülhibára utal.

Ilyenkor gyors kanülcserére van szükség. Ha ez nem kivitelezhető, pannel kell 1-2 egység inzulint beadni, szülővel egyeztetve.

-**A gyerek hány** – a hányás diabéteszben veszélyes, a szülőket azonnal értesíteni kell. A második hányás után a gyermeket kórházba kell vinni. Ha a szülők nem elérhetők, a gyermeket mentővel kell kórházba vitetni.

-**A gyerek belázasodik** – a szülőket kell értesíteni, akik értejönnek a gyerekért. A lázat azonban addig is csillapítani kell.

-Testnevelési óra előtt: o ha a vércukor 6-12 mmol/l között, az aktivitás megkezdhető

-ha a vércukor < 5 mmol/l, 10-20 g szénhidrátot kell fogyasztani, s a mozgást addig halasztani, amíg a vércukor emelkedni kezd, ill. 5 mmol/l feletti nem lesz

- ha a vércukor > 14 mmol/l, az aktivitás megkezdését el kell halasztani

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma egészségügyi szakmai irányelve a gyermekkori diabetes ellátásáról. Magyar Közlöny 2021. április 30. 596 o.